

Załącznik
do uchwały Nr XIV/97/07
Rady Powiatu w Bielsku Podlaskim
z dnia 28.12.2007 r.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA POWIATU BIELSKIEGO NA LATA 2007-2013

Bielsk Podlaski 2007

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
I. ANALIZA SYTUACJI BIEŻĄCEJ	5
1. Położenie, powierzchnia, ludność	5
2. Gospodarka.....	6
3. Środowisko przyrodnicze	8
3.1. Krajobraz, klimat i formy użytkowania terenu	8
3.2. Zasoby glebowe.....	9
3.3. Zasoby wodne	9
3.4. Zasoby leśne	10
3.5. Zasoby surowców mineralnych.....	10
3.6. Obszary chronione.....	10
3.7. Jakość powietrza atmosferycznego	11
3.8. Jakość wód	12
3.9. Turystyka, zabytki	14
3.9.1. Najważniejsze elementy składające się na atrakcyjność turystyczną powiatu.....	15
3.9.2. Analiza istniejącej bazy turystycznej powiatu	15
3.10. Infrastruktura wodno – ściekowa, odpady	15
3.10.1. Gospodarka wodno - ściekowa	15
3.10.2. Składowiska odpadów stałych i unieszkodliwianie odpadów.....	16
3.11. Identyfikacja problemów w zakresie środowiska	18
4. Rynek pracy.....	19
4.1. Najważniejsze problemy lokalnego rynku pracy	23
5. Analiza zjawiska w zakresie społecznego funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia ze strony systemu pomocy społecznej	24
5.1. Identyfikacja szczególnie destruktywnych problemów ograniczających społeczny rozwój.....	27
6. Opieka zdrowotna	27
6.1. Identyfikacja problemów w zakresie opieki zdrowotnej.....	29
7. Pomoc społeczna	30
7.1. Identyfikacja problemów w zakresie opieki społecznej.....	30
8. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na terenie powiatu w zakresie oświaty.....	31
8.1. Identyfikacja problemów w zakresie oświaty	36

9. Społeczeństwo informacyjne.....	37
9.1. Identyfikacja problemów w sferze społeczeństwa informacyjnego.....	38
10. Analiza sytuacji bieżącej w zakresie infrastruktury drogowej.....	39
10.1. Identyfikacja problemów w zakresie infrastruktury drogowej	41
11. Sytuacja finansowa powiatu.....	41
11.1. Dochody	41
11.2. Wydatki	48
II. ZADANIA POLEGAJĄCE NA POPRAWIE SYTUACJI W DANYM OBSZARZE	50
1. Zadania polegające na poprawie środowiska przyrodniczego	50
2. Rynek pracy.....	50
3. Zadania do wykonania w zakresie społecznego funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia ze strony systemu pomocy społecznej	52
4. Zadania do wykonania w sferze ochrony zdrowia	54
5. Zadania do wykonania w sferze opieki społecznej	55
6. Zadania do wykonania w sferze oświaty.....	55
7. Zadania do wykonania w sferze społeczeństwa informacyjnego.....	56
8. Zadania do realizacji w zakresie infrastruktury drogowej	57
III. PODZIAŁ PROJEKTÓW W UKŁADZIE 2007-2013.....	59
1. Projekty dotyczące rozwoju zasobów ludzkich.....	59
2. Projekty dotyczące rozwoju infrastruktury	66
IV. SYTUACJA FINANSOWA POWIATU NA LATA 2007-2013	76
V. SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻONYCH CELÓW Z CELAMI STRATEGICZNYMI ROZWOJU WOJ. PODLASKIEGO.....	79
VI. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	80
VII. PLAN FINANSOWY NA LATA 2007-2013	81
1. Projekty dotyczące rozwoju zasobów ludzkich.....	81
2. Projekty dotyczące rozwoju infrastruktury – okres 2007-2013	81
VIII. WDRAŻANIE PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	82
1. Finansowanie.....	82
2. Instytucja wdrażająca plan rozwoju lokalnego	82
3. Sposoby oceny planu rozwoju lokalnego.....	82
4. Informacja i promocja	83
Wykaz tabel.....	84
Wykaz rysunków	85

Wstęp

Plan Rozwoju Lokalnego jest kompleksowym dokumentem określającym strategię społeczno-gospodarczą powiatu bielskiego na lata 2007 – 2013.

Plan Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną powiatu, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia rozwoju społecznego i gospodarczego. Ponadto szacuje on spodziewane efekty planowanych interwencji i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych powiatu.

Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2013 będzie służył jako punkt odniesienia dla działań o charakterze rozwojowym, podejmowanych ze środków własnych, jak również pozwoli określić wysokość interwencji z funduszy unijnych.

Cel Planu

Cel Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2007–2013 uwzględnia horyzont najbliższych lat.

Cel strategiczny Planu Rozwoju Lokalnego formułowany z tej perspektywy określa się następująco:

Celem strategicznym Planu Rozwoju Lokalnego dla Powiatu Bielskiego jest zapewnienie trwałych podstaw rozwoju społeczeństwa i gospodarki oraz stworzenie możliwie jak najlepszych warunków życia jego mieszkańców.

Realizacja celu strategicznego odbywać się będzie poprzez osiągnięcie celów cząstkowych, zdefiniowanych w odpowiedzi na zmiany zachodzące w gospodarce. Cele Planu Rozwoju Lokalnego będą realizowane ze środków własnych powiatu oraz środków zewnętrznych, głównie krajowych. Czynione będą również starania o pozyskanie środków z budżetu Unii Europejskiej.

I. Analiza sytuacji bieżącej

1. Położenie, powierzchnia, ludność

Powiat bielski jest położony na obszarze Zielonych Płuc Polski, w południowo-zachodniej części województwa podlaskiego, na Równinie Bielskiej, którą od północy okala Dolina Górnej Narwi, zaś jej wschodnią część zajmuje Puszcza Białowieska. Graniczy z powiatami: wysokomazowieckim, białostockim, hajnowskim i siemiatyckim. Na terenie powiatu leży osiem gmin, w tym dwa miasta: Bielsk Podlaski (stolica powiatu) i Brańsk oraz sześć gmin wiejskich: Bielsk Podlaski, Brańsk, Boćki, Orla, Rudka i Wyszki. Obszar powiatu wynosi 1.385 km kw. i jest zamieszkiwany przez 60.039 osób (według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r.). Połowa ludności mieszka w miastach, z czego około 26,7 tys. w Bielsku Podlaskim i 3,8 tys. w Brańsku. Gęstość zaludnienia wynosi około 43 osoby na 1 km kw. i jest o ¼ mniejsza niż w całym województwie podlaskim.

W wyniku spadku wskaźnika urodzeń w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, w większości powiatów województwa podlaskiego zanotowano spadek liczby ludności, a jeden z największych spadków nastąpił w powiecie bielskim. Proces ten ma charakter trwały, a pogłębiany jest przez ujemną migrację ludności na pobyt stały (-234 osób w 2005 r.). W latach 2003–2006 liczba mieszkańców powiatu obniżyła się o 1 450 osób (2,36%). Prognozuje się, że liczba mieszkańców powiatu bielskiego wyniesie 57,8 tys. w 2010 r., 54,4 tys. w 2020 r. i 51,4 tys. w 2030 r.

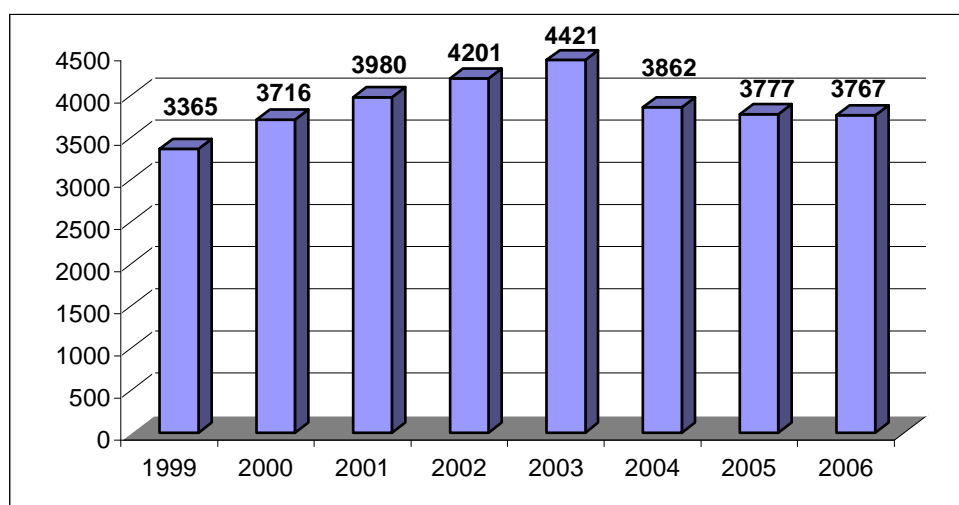
W 2006 r. odnotowano 3,8-procentowy ujemny przyrost naturalny. Aktualne krajowe prognozy ludności nie wskazują na zmianę procesu zmniejszającej się dzietności w perspektywie najbliższych 20 lat. Zgodnie z tym trendem w powiecie bielskim nastąpił spadek liczby urodzeń z 534 w 2002 r. do 523 w 2006 r.

Osiągnięcie pełnoletności przez osoby urodzone w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych, tj. w okresie ostatniego wyżu demograficznego, wpłynęło na zmniejszenie się liczebności grupy osób w wieku przedprodukcyjnym. Jednocześnie odnotowuje się niewielki wzrost udziału osób w wieku 65 lat i więcej w strukturze wiekowej ludności powiatu. W efekcie zachodzących zmian wskaźnik obciążenia osób w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lat, kobiety 18-59 lat) osobami w wieku nieprodukcyjnym wykazuje tendencję malejącą. W 2006 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały około 73 osoby w wieku nieprodukcyjnym, o 8 mniej niż w 2002 r.

2. Gospodarka

Na koniec 2006 roku w powiecie bielskim funkcjonowało ogółem (bez rolników indywidualnych) 3.767 podmiotów gospodarczych (spadek o 10 w stosunku do roku poprzedniego), z czego 169 należało do publicznego sektora własności, a 3.598 stanowiło własność prywatną (96%). Ponad 60% podmiotów gospodarki narodowej prowadzi działalność w Bielsku Podlaskim.

Rys 1. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w systemie REGON w latach 1999-2006 w powiecie bielskim



Źródło: Bank Danych Regionalnych www.stat.gov.pl.

Przedstawiony rysunek obrazuje, że najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było w 2003 roku. Jednak już od roku 2004 nastąpił spadek, który utrzymał się mniej więcej na poziomie roku 2000.

Główne branże gospodarki powiatu wg danych dotyczących liczby podmiotów gospodarczych z końca 2006 r. to: handel i naprawy – 30,8%, przetwórstwo przemysłowe – 11,4%, budownictwo – 11,2%, obsługa nieruchomości i firm, nauka – 9,3%, działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała – 8,1%, rolnictwo i leśnictwo – 7,1%, transport, gospodarka magazynowa i łączność – 6,2%, ochrona zdrowia i pomoc społeczna – 4,7%, pośrednictwo finansowe – 3,6%, edukacja – 3,29%, hotele i restauracje – 2,2%, administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne – 2,1%, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę – 0,01%.

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w 2003 r. wyniosły 41,4 mln zł, natomiast w 2005 r. kształtowały się już na poziomie 74,5 mln zł, a więc nastąpił wzrost o 80%. Działo się tak za sprawą m. in. budownictwa, gdzie w tym samym okresie nakłady wzrosły aż 3,5-krotnie. Jednak najwięcej, bo aż 48,3% w 2005 r. inwestowano w przemyśle, 19,1% – w handlu i naprawach, 17,2% – w budownictwie, 4,6% – w obsłudze nieruchomości i firm, 4,2% - w pośrednictwie finansowym i 2,6%- w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności. W pozostałych sekcjach nakłady łącznie stanowią 4%. Przedstawione dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Na koniec 2000 r. z 28.308 pracujących wg faktycznego (stałego) miejsca pracy 19.413 osób (68,6%) zatrudnionych było w rolnictwie i leśnictwie, 3.817 (13,5%) – w przemyśle i budownictwie, 2.975 (10,5%) – w usługach nierynkowych, 2.103 (7,4%) – w usługach rynkowych.

W okresie sześciu kolejnych lat nastąpił 32-procentowy spadek liczby pracujących do 19.301 w końcu 2006 r., z czego 11.219 osób (58,1%) zatrudnionych było w rolnictwie i leśnictwie, 3.311 (17,2%) – w przemyśle i budownictwie, 2.643 (13,7%) – w usługach nierynkowych, 2.128 (11,0%) – w usługach rynkowych. Przedstawione dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, a uwzględniają pracujących w gospodarstwach rolnych.

W odniesieniu do podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób liczba pracujących w 2005 r. wynosiła 8.348 osób, z czego 3.301 (39,5%) – w przemyśle i budownictwie, 2.695 (32,3%) – w usługach nierynkowych, 2.082 (24,9%) – w usługach rynkowych, 270 (3,2%) – w rolnictwie i leśnictwie.

Zdecydowanie najwięcej osób zatrudnionych jest w sektorze prywatnym, w całym województwie wskaźnik ten wynosi około 76%.

Największymi pracodawcami wśród przedsiębiorstw powiatu są następujące firmy prowadzące działalność w Bielsku Podlaskim:

- „Mlekovita” Sp. z o.o. (mleczarstwo),
- „Maksbud” Przedsiębiorstwo Drogowo-Mostowe Sp. z o.o. (budownictwo drogowe),
- PSS „Społem” (handel),
- „Hoop” Zakład Produkcyjny S.A. (producent napojów),
- „Netter” Zakłady Mięsne,
- „Unibud” (budownictwo),
- „Suempol” (przetwórstwo rybne),
- „Unibep” S.A. (budownictwo),

- „Arhelan” Burzyńscy (handel),
- „Bison-Bial” Fabryka Przyrządów i Uchwytów,
- „Polbud” Przedsiębiorstwo Budowlane Sp. z o.o. (budownictwo),
- Przedsiębiorstwo komunalne sp. z o.o. (usługi komunalne),
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.(usługi ciepłownicze),
- Spółdzielnia Mieszkaniowa,
- „Energo” s.j. (handel).

3. Środowisko przyrodnicze

3.1. Krajobraz, klimat i formy użytkowania terenu

Według podziału fizjograficznego Polski obszar powiatu bielskiego należy do prowincji Nizin Wschodniobałtycko-Białoruskich (Podprowincja: Wysoczyzny Podlasko-Białoruskie, Makroregion: Nizina Północnopodlaska, Mezoregion: Dolina Górnej Narwi oraz Równina Bielska).

Warunki klimatyczne powiatu bielskiego są typowe dla północno-wschodniej Polski. Panuje tu klimat umiarkowany przejściowy z wyraźnym wpływem czynników kontynentalnych, charakteryzujących się surowością warunków. Występuje tu mała bezwładność termodynamiczna, niższa średnia temperatura roczna (poniżej 7° C) i duża amplituda jej zmian na przestrzeni zimy i lata (22° C). Okres wegetacyjny jest ściśle związany z temperaturami dobowymi i wynosi 200-210 dni. Jest krótszy średnio o 1-2 tygodnie w stosunku do Mazowsza i Wyżyny Lubelskiej. Zimy zazwyczaj są mroźne i relatywnie długie. Bardzo niekorzystne dla roślin są wiosenne przymrozki pojawiające się nawet w pierwszej połowie maja. Okres występowania temperatur ujemnych jest dość długi i trwa w ciągu roku średnio 130-140 dni. Średnio w roku notuje się 560-570 mm opadów meteorologicznych, skupionych głównie w okresie od kwietnia do września (60%). Zdecydowanie korzystną cechą klimatyczną jest dość duże nasłonecznienie. Współczynnik zachmurzenia wynosi 6,4 i jest niższy od współczynnika dla Polski (6,6). Najczęściej zachmurzenia dominują w listopadzie i grudniu.

Powierzchnia powiatu bielskiego wynosi 1385 km². Dominują użytki rolne (72,9%) oraz użytki leśne, zadrzewione i zakrzewione (19,9%). Kierunki użytkowania gruntów w powiecie szczegółowo przedstawia tab. 1.

Tabela 1. Powierzchnia ewidencyjna i kierunki wykorzystania powierzchni w powiecie bielskim

Kierunek wykorzystania	Powierzchnia [ha]	Struktura [%]
Użytki rolne	100 965	72,9
W tym: grunty orne	61 470	44,4
Sady	237	0,2
Łąki i pastwiska	39 258	28,3
Lasy i grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia	27 529	19,9
Pozostałe grunty i nieużytki	10 026	7,2
RAZEM	138 520	100,0

Źródło: Rolnictwo w 2005 r., GUS

3.2. Zasoby glebowe

Gleby powiatu bielskiego są dość silnie zróżnicowane. Mają niezbyt korzystne stosunki wodne – wody gruntowe zalegają dość głęboko, a możliwości gromadzenia wody w glebie są małe. Biorąc pod uwagę strukturę obszarową powiatu największy odsetek stanowią gleby IV klasy (ok. 50%) i V kl. bonitacyjnej (26%). Klasa I i II nie występuje, zaś gleby kl. III stanowią około 14%, a klasy VI – 10% ogółu gruntów. W województwie podlaskim pod względem jakości gleb powiat bielski zajmuje trzecie miejsce, po powiecie wysokomazowieckim i zambrowskim.

3.3. Zasoby wodne

Zasoby wodne powiatu bielskiego tworzą wody powierzchniowe (rzeki) i wody podziemne.

Sieć rzeczną powiatu bielskiego tworzą:

- graniczna rzeka powiatu Narew,
- dopływy Narwi – rzeka Orlanka o długości 50,3 km oraz rzeka Pulszanka,
- dopływ Orlanki – rzeka Biała o długości 31,2 km,
- dopływ Bugu – rzeka Nurzec o długości 100,2 km, wraz z dopływami: Mianka, Bronka, Nurczyk, Czarna i Leśna.

3.4. Zasoby leśne

Ogólna powierzchnia gruntów leśnych powiatu według danych z 2006 r. wynosi 27,29 tys. ha. Średnia lesistość powiatu wynosi 19,6% i jest niższa od średniej lesistości województwa podlaskiego o 10,5% oraz niższa od średniej krajowej o 9,3%.

Lasy publiczne zajmują powierzchnię 11,6 tys. ha (42,5%). Lasy prywatne pokrywają obszar 15,7 tys. ha, co stanowi 57,5% powierzchni gruntów leśnych. Proporcje te są inne, niż występujące średnio w województwie podlaskim, gdzie powierzchnia zajmowana przez lasy prywatne stanowiła około 1/3 powierzchni gruntów leśnych. Lasy publiczne wchodzi w skład Nadleśnictwa Bielsk, Nadleśnictwa Nurzec i Nadleśnictwa Rudka.

Niemal 100% powierzchni gruntów leśnych powiatu bielskiego niestanowiących własności skarbu państwa należy do osób prywatnych. Lasy ochronne na powierzchni gruntów leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa w ogóle nie występują.

3.5. Zasoby surowców mineralnych

Zasoby surowców mineralnych przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Złóża kopalin w powiecie bielskim

Lp.	Nazwa złoża	Gmina	Rodzaj kopaliny	Stan zasobów w dniu 31.12.2005 r. w tys. ton		
				geologiczne	przemysłowe	wydobycie
1.	Dubiażyn	Bielsk Podlaski	Kruszywo naturalne (piasek ze żwirem)	479	-	-
2.	Dubiażyn II	Bielsk Podlaski	Kruszywo naturalne	168	-	8
3.	Deniski I	Bielsk Podlaski	Kruszywo naturalne (piasek)	76	-	-
4.	Świridy	Brańsk	Kruszywo naturalne (piasek ze żwirem)	-	-	4
5.	Bielsk Podlaski	Bielsk Podl.	Gliny i iły	536 tys. m ³	-	-
6.	Orla	Orla	Iły warowe	2253 tys. m ³	-	-

Źródło: Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce, PiG.

3.6. Obszary chronione

Na system obszarów chronionych powiatu bielskiego składają się: obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz 74 pomniki przyrody. Łączna powierzchnia terenów o

szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, prawnie chronionych, wynosiła w 2006 roku 4,2 tys. ha, czyli obejmowała 3,0% obszaru powiatu (tabela 3).

Tabela 3. Powierzchnia obszarów chronionych w powiecie bielskim.

Wyszczególnienie	Obszary chronione ogółem		Obszary chronionego krajobrazu	Użytki ekologiczne	Pomniki przyrody
	Powierzchnia (ha)	W % powierzchni ogólnej	Powierzchnia w ha		Szt.
Powiat bielski	4209,0	3,0	4200,0	9,0	74

Źródło: *Stan i ochrona środowiska w powiecie bielskim w 2006 r.*, GUS

Obszar chronionego krajobrazu, stanowiący 99,8% obszarów szczególnie chronionych, to część obszaru chronionego Dolina Dolnej Narwi, który zajmuje również częściowo powierzchnię powiatu hajnowskiego, białostockiego i łomżyńskiego. Obszar ten zajmuje powierzchnię 41 862 ha, utworzony został w 1986 r. ze względu na ochronę i zachowanie Doliny Narwi wyróżniającej się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.

Użytki ekologiczne, występujące w gminie Boćki, stanowią głównie ekosystemy bagienne i oczka wodne.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej. W powiecie bielskim jest ich razem 74. Są to m.in. pojedyncze drzewa, grupy drzew, aleje, głązy narzutowe i formy geologiczne.

3.7. Jakość powietrza atmosferycznego

Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza na terenie woj. podlaskiego dokonywana jest w oparciu o pomiary kontrolne głównych zanieczyszczeń emitowanych bezpośrednio do atmosfery (emisja) oraz badania monitoringowe substancji powstających w atmosferze (imisja).

Na terenie woj. podlaskiego badania imisji prowadzone są głównie w miastach. Podstawowy program pomiarowy obejmuje pobór prób i oznaczenie dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂) i pyłu zawieszonego.

Na terenie powiatu bielskiego oceny jakości powietrza dokonano na podstawie pomiarów prowadzonych metodą pasywną. Cykl badawczy został zrealizowany w okresie od lutego 2003 r. do stycznia 2004 r.

Szczegółowe wyniki badań zawarto w opracowaniu „Informacja o stanie środowiska na terenie powiatu bielskiego” z 2006 r. oraz dostępne są na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (www.wios.bialystok.pl) w dziale „Publikacje”.

Wykonana w 2007 roku aktualna ocena jakości powietrza w województwie wskazuje, że strefę „powiat bielski” zaliczono do wynikowej klasy A, dla której poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej.

Pozwala to na sformułowanie następujących wniosków dotyczących powiatu bielskiego:

1. Wyniki badań, w odniesieniu do obowiązujących norm dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych dla zdrowia w powietrzu atmosferycznym wskazują na dobrą jakość powietrza na terenie powiatu bielskiego.
2. Nie stwierdzono przekroczeń średniorocznych dopuszczalnych stężeń SO₂, NO₂, i benzenu. Wartości były znacznie niższe od norm dopuszczalnych.
3. W sezonie grzewczym obserwowano nieznaczny wzrost zanieczyszczeń SO₂, w przypadku NO₂ i benzenu nie obserwowano podobnej zależności.

Wyniki badań, w świetle obowiązujących przepisów prawnych dotyczących normatywów dopuszczalnych stężeń substancji zanieczyszczających dla środowiska i zdrowia w powietrzu atmosferycznym, wskazują na dobrą jakość powietrza na terenie powiatu bielskiego, którą jednak należy dalej poprawiać poprzez inwestycje w sektorze energetycznym ze wskazaniem na modernizację starych kotłowni np. węglowych na kotłownie ekologiczne z tzw. czystych odnawialnych źródeł energii np. na biomasę, czy energię geotermalną.

3.8. Jakość wód

Na terenie powiatu bielskiego badaniami monitoringowymi objęte są rzeki: Biała, Orlanka oraz Nurzec. Ostatnie badania rzeki Białej i Orlanki oraz rzeki Nurzec na całej długości prowadzone były w 2004 r.

Tabela 4. Stan rzek w powiecie bielskim

Rzeka, lokalizacja	Klasa czystości wg badań w 2004 r.
Orlanka (ujście do Narwi)	IV (2006 r.)
Orlanka poniżej miejscowości Orla	IV
Orlanka powyżej miejscowości Orla	III
Biała poniżej Bielska Podlaskiego	V
Biała powyżej Bielska Podlaskiego	IV
Nurzec w miejscowości Boćki	III
Nurzec poniżej miejscowości Brańsk	IV
Nurzec powyżej miejscowości Brańsk	IV

Źródło: *Informacja o stanie środowiska na terenie powiatu bielskiego*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony środowiska w Białymstoku, październik 2007.

Jakość wód podziemnych

Na terenie powiatu bielskiego zlokalizowano 1 punkt pomiarowy w sieci monitoringu krajowego (studnia w m. Andryjanki) oraz 1 punkt pomiarowy w sieci regionalnej (studnia w m. Brańsk).

W roku 2005 przeprowadzono badania monitoringowe wód podziemnych punktów sieci podstawowej w skali krajowej. Punkty badawcze z sieci regionalnej monitoringu jakości wód podziemnych stanowią uzupełnienie sieci krajowej.

Przewiduje się następujące klasy wód:

- I – wody o bardzo dobrej jakości;
- II – wody dobrej jakości;
- III – wody zadawalającej jakości;
- IV – wody niezadawalającej jakości;
- V - wody złej jakości

W tabeli 5 zestawiono ocenę jakości wód podziemnych w roku 2005 z terenu powiatu bielskiego.

Tabela 5. Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu bielskiego w 2005 r. – sieć krajowa i regionalna

Nr otworu w sieci krajowej	Miejscowość	Wody W/G	Klasa jakości	Wskaźniki przekraczające w 2005 r. normy dla wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi
727	Andryjanki gm. Boćki	G	V	NO ₃
21	Brańsk gm. Brańsk	W	IV	FET, Mn

Uwagi: W – wody wstępne, G – gruntowe, FET – żelazo ogólne, Mn - mangan

Wyniki badań wód podziemnych na terenie woj. podlaskiego w 2005 r. (sieć krajowa i regionalna); 2006 r. – badań nie wykonywano

Źródło: *Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku, 2007 r.*

Z przeprowadzonych w 2005 roku badań wynika, że wody podziemne na terenie powiatu bielskiego, podobnie jak w 2004 roku, są niezadowolającej jakości (studnia w m. Brańsk – IV klasa) i złej jakości (studnia w m. Andryjanki – V klasa). Uzyskane wartości wskaźników jakości wody potwierdzają oddziaływanie antropogeniczne. Woda nie spełnia wymagań określonych dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

3.9. Turystyka, zabytki

Powiat bielski jest obszarem niedocenianym z punktu widzenia turystyki. Okolice Bielska Podlaskiego to wspaniałe tereny bagien nadnarwiańskich, malownicze otoczenie, roślinność, ptactwo, lasy obfitujące w grzyby. Tutejsze środowisko naturalne jest mało zdegradowane przez gospodarczą działalność ludzi, a zabytki kultury materialnej są świadectwem ciekawej historii powiatu i częścią historii naszego kraju.

Zainteresowanie problematyką turystyki w powiecie bielskim w dużej mierze wynika z położenia powiatu na obszarze Zielonych Płuc Polski, regionu o wyjątkowych walorach przyrodniczych, obejmującego swym zasięgiem również woj. podlaskie. Powiat jest położony na trasie ważnych szlaków komunikacyjnych (droga krajowa nr 66, droga krajowa nr 19), w odległości 50 km od Białegostoku i 46 km od Białowieży, w środkowej części województwa, którego blisko 40% powierzchni objęto ochroną. Środowisko przyrodnicze powiatu bielskiego wyróżnia się na tle kraju swoimi ponadprzeciętnymi wartościami. W znacznej mierze stanowią o tym kompleksy leśne z zachowanymi drzewostanami, doliny rzek z ogólnie czystsza wodą niż w innych regionach kraju, bogaty świat roślinny i zwierzęcy, jak również dość czyste powietrze. W bliskim sąsiedztwie znajduje się najstarszy park narodowy w

Polsce, powstały w 1921 r. Białowieski Park Narodowy z unikatowym Rezerwatem Biosfery wpisanym w 1979 r. na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Na terenie powiatu znajdują się 74 pomniki przyrody (w tym pojedyncze drzewa, grupy drzew, głązy narzutowe). Bogata zarówno pod względem gatunkowym, jak i liczebności osobników jest ornitofauna doliny Narwi, szczególnie w jej części objętej granicami Narwiańskiego Parku Krajobrazowego, utworzonego na bazie obszarów wodno-błotnych. Niewątpliwą atrakcją regionu jest położenie powiatu bielskiego w granicach terenu Krainy Żubra oraz bliskość sztucznego zbiornika „Siemianówka”, utworzonego w górnym biegu rzeki Narwi.

3.9.1. Najważniejsze elementy składające się na atrakcyjność turystyczną powiatu

- Znajdujący się w pobliżu Białowieski Park Narodowy, z dobrze zachowanym drzewostanem pierwotnym oraz rezerwatem żubrów (wpisany na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO).
- Dolina rzeki Narwi rozciągająca się w północnej części powiatu, stanowiąca jego północną granicę.
- Dolina rzeki Nurzec przebiegająca przez teren czterech gmin powiatu (Orla, Brańsk, Boćki, Rudka).
- Bliskie sąsiedztwo Rezerwatu Przyrody „Koryciny”, graniczącego z powiatem od strony południowo-zachodniej.
- Charakterystyczny urbanistyczny układ wsi.
- Położenie w granicach terenu Krainy Żubra.

3.9.2. Analiza istniejącej bazy turystycznej powiatu

W powiecie są cztery hotele, z czego trzy w Bielsku Podlaskim i jeden w Płoskach nad Narwią. Równie nieliczna jest baza noclegowa oferowana przez gospodarstwa agroturystyczne. Tak więc ogólny stan przygotowania powiatu pod względem dostępności dla turystów nie jest wystarczający.

3.10. Infrastruktura wodno – ściekowa, odpady

3.10.1. Gospodarka wodno - ściekowa

Źródłem zaopatrzenia w wodę ludności, rolnictwa i przemysłu powiatu bielskiego są wody podziemne. Łączny pobór wód podziemnych na potrzeby gospodarki narodowej w

2006 r. w powiecie bielskim wyniósł około 3 738,6 dam³ (1 dekametr sześcienny = 1000 m³) – tj. 4,7% poboru wody podziemnej w województwie. Gospodarstwa domowe w powiecie zużyły 1 978,2 dam³ wody.

Łączna długość rozdzielczej sieci wodociągowej w powiecie bielskim wynosi ok. 748 km. Korzysta z niej 95,6% mieszkańców miast. Natomiast łączna długość sieci kanalizacyjnej w powiecie wynosi ok. 107,3 km.

Ujęcia wody i wodociągi posiadają wszystkie gminy powiatu. Natomiast sieć kanalizacyjna występuje jedynie w mieście i gminie Bielsk Podlaski, mieście Brańsk oraz w gminach wiejskich: Boćki i Rudka.

W 2006 roku około 51,87% ogólnej liczby mieszkańców powiatu bielskiego obsługiwanych było przez oczyszczalnie ścieków. Wskaźnik taki dla kraju wynosi 61,37%, zaś dla województwa podlaskiego 62,82%. W miastach powiatu bielskiego obsługiwanych było ok. 24,6 tys. mieszkańców (80,55%, w kraju 86,20%, w województwie 94,49%), na wsi ok. 6,5 tys. mieszkańców (21,9%, w kraju 22,05%, w województwie 16,30%). Wskaźniki te są zatem niewiele niższe od występujących średnio w województwie i kraju.

W 2006 r. w powiecie bielskim funkcjonowało 5 biologicznych oczyszczalni ścieków komunalnych o łącznej przepustowości 993 m³/dobę - funkcjonujących w miejscowościach, w których istnieje sieć kanalizacyjna - a także 2 oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów. Wykaz komunalnych oczyszczalni ścieków w powiecie przedstawiono w tabeli 6.

Tabela 6. Komunalne oczyszczalnie ścieków w powiecie bielskim w latach 2005-2006

Wyszczególnienie	Ogółem	Mecha- niczne	Biolo- giczne	Z podw. usuw. biog.	Przepustowość wg projektu [m ³ /dobę]			Ścieki oczyszczane [dam ³ /rok]
					mecha- niczne	biolo- giczne	z podw. usuw. biog.	
Województwo 2005	1006	1	74	31	200	38 737	194 264	32 507,3
2006	108	1	73	34	200	37 153	196 604	32 994,7
Powiat bielski 2005	7	0	5	2	0	993	6 040	1 040,1
2006	7	0	5	2	0	993	6 040	1 108,9

Źródło: Stan i ochrona środowiska w latach 2005-2006, GUS

3.10.2. Składowiska odpadów stałych i unieszkodliwianie odpadów

Na terenie powiatu bielskiego zlokalizowanych jest 8 wysypisk komunalnych. Nie funkcjonuje żadne stałe składowisko odpadów przemysłowych.

W wyniku wykonanych w ostatnich latach przeglądów ekologicznych oraz kontroli WIOŚ, do eksploatacji (spośród wówczas działających wysypisk) zakwalifikowano jedynie wysypisko w Brańsku. Pozostałe zakwalifikowano jako niespełniające wymogów ochrony środowiska i przeznaczono do zamknięcia i rekultywacji do końca 2009 r. W styczniu 2006 r. zamknięto składowisko gminy Orla w m. Spiczki oraz „stare” wysypisko miasta Bielsk Podlaski w m. Augustowo. Do niedawna tylko jedno wysypisko odpadów komunalnych w Brańsku, posiadało zabezpieczenie podłoża w postaci ekranizacji z jednowarstwowej folii z tworzyw sztucznych.

W styczniu 2006 roku m. Bielsk Podlaski oddało do eksploatacji nowowyprowadzone wysypisko we wsi Augustowo. Jest to nowoczesne wysypisko urządzone zgodnie z aktualnymi wymogami, posiadające pozwolenie zintegrowane. Zabezpieczeniem podłoża jest podwójna przesłona mineralno-syntetyczna. Składa się ona ze sztucznej mineralnej bariery izolacyjnej oraz przesłony syntetycznej, stanowiącej dwuwarstwowe uszczelnienie składające się z geomembrany PEHD (grubość 2 mm), zabezpieczonej geowłókniną i warstwą filtracyjno-ochronną z otoczków oraz geosyntetycznej maty bentonitowej. Składowisko wyposażone jest w system drenażu do odwadniania i odprowadzania odcieków wraz ze zbiornikiem oraz instalację odgazującą. Na składowisku prowadzona będzie segregacja odpadów. Przewidziano również czasowe przetrzymywanie odpadów problemowych. Pozostałe wysypiska, z wyjątkiem wysypiska w mieście Brańsk, powstałe znacznie wcześniej, nie są wyposażone w nowoczesne, aktualnie obowiązujące rozwiązania techniczne.

Wykaz wysypisk, ich stan techniczny i wynik przeglądów zestawiono w tabeli 7.

Tabela 7. Wykaz wysypisk komunalnych na terenie powiatu bielskiego

Gmina	Lokalizacja/ Administrator	Rozpoczęcie działalności	Izolacja podłoża	Odprowadzanie odcieków	Stan składowiska	Data zamknięcia
Bielsk Podlaski m	Augustowo/ Przedsiębiorstwo Komunalne	1988	brak	brak	zamknięte / w trakcie rekultywacji	2006
Bielsk Podlaski m	Augustowo/ Przedsiębiorstwo Komunalne	2006	izolacja trójwarstwowa	drenaż	do eksploatacji	po 2012
Brańsk m	Brańsk/ Urząd Miejski	1992	folia jednowarstwowa	drenaż	do eksploatacji	po 2012
Brańsk gm.	Domanowo/ Urząd Gminy	b.d.	brak	brak	do zamknięcia (rekultywacji)	2009
Boćki	Boćki/ Urząd Gminy	1988	glina	brak	do zamknięcia (rekultywacji)	2009
Orla	Spiczki / Urząd Gminy	1970	min	brak	zamknięte / w trakcie rekultywacji	2006
Rudka	Rudka/ Urząd Gminy	1968	brak	brak	do zamknięcia (rekultywacji)	2009
Wyszki	Szpaki/ Urząd Gminy	1988	(glina)	brak	do zamknięcia (rekultywacji)	2009

Źródło: Informacja o stanie środowiska na terenie powiatu bielskiego, WIOŚ Białystok 2007 r.

3.11. Identyfikacja problemów w zakresie środowiska

- utrzymujące się zanieczyszczenie wód powierzchniowych (większość odcinków badanych rzek niesie wody nieodpowiadające wymaganej klasie czystości),
- stosunkowo niska jakość wód podziemnych,
- dzikie wysypiska śmieci,
- bardzo niski odsetek powierzchni chronionej prawie wyłącznie o niskich reżimach ochronnych (obszar chronionego krajobrazu),
- narastający hałas wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych,
- istnienie zakładów uciążliwych dla czystości powietrza,
- brak sieci kanalizacyjnej na znacznej części obszaru powiatu (dysproporcje w rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej) i obsługa jedynie 49% mieszkańców przez oczyszczalnie ścieków,
- niski poziom oczyszczania biologicznego (i chemicznego) ścieków przemysłowych
- brak sprawnego systemu segregacji, unieszkodliwiania i zagospodarowania odpadów,
- brak wysypiska przystosowanego do składowania odpadów niebezpiecznych,

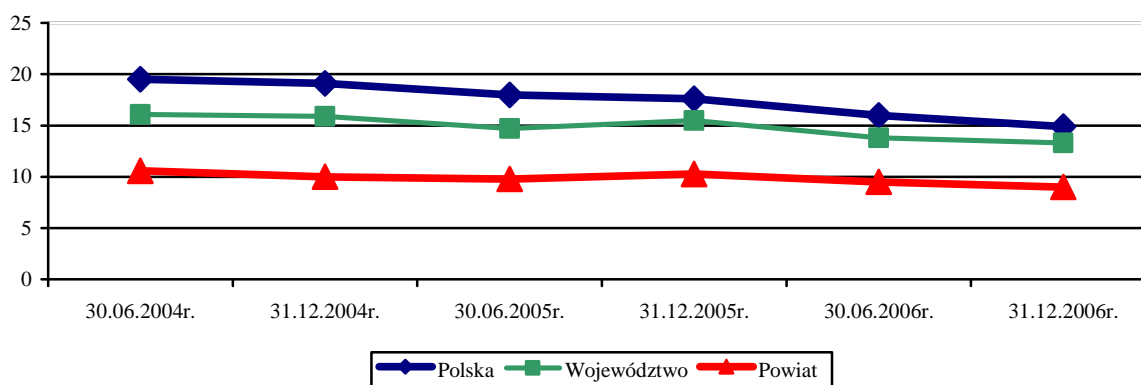
- niezgodność z wymogami ochrony środowiska w większości składowisk odpadów, w szczególności brak odpowiedniego zabezpieczenia podłoża,
- istnienie źródeł poważnych awarii,
- brak urządzeń do neutralizacji zanieczyszczeń gazowych.

Na terenie powiatu nie ma silnej bazy turystycznej. Ogólny stan przygotowania powiatu pod względem dostępności dla turystów nie jest atrakcyjny. Podstawowe braki to: słaba baza noclegowa i zaplecze socjalne, brak wytyczonych szlaków turystycznych i komunikacyjnych oprowadzających po najciekawszych zakątkach naszego powiatu, niedostępność zabytków dla ruchu turystycznego. Brak również infrastruktury sanitarnej przy głównych trasach przelotowych przez powiat. Ponadto znacznych nakładów inwestycyjno-modernizacyjnych wymaga substancja obiektów zabytkowych ze względu na ich słabe stany techniczne.

4. Rynek pracy

Według stanu na 31 grudnia 2006 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku Podlaskim zarejestrowanych było 2279 osób bezrobotnych. Stopa bezrobocia stanowiła 9,0 % liczby ludności zawodowo czynnej (dla porównania w województwie 13,3 %, a w kraju 14,9%).

Rys 2. Stopa bezrobocia w latach 2004-2006



Źródło: Opracowanie własne PUP.

W ostatnich trzech latach liczba bezrobotnych uległa systematycznemu zmniejszeniu. Bezrobocie spadło z 10,0% w 2004 r. do 9% w 2006 r. Z najnowszych danych Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że stopa bezrobocia wg stanu na 31 października 2007 wyniosła 7,0%. Pomimo odnotowanego spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych, bezrobocie w powiecie bielskim charakteryzuje się niekorzystną strukturą, na którą składa się:

1. Utrzymujący się wysoki udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi.

Wysoki udział osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi wiąże się ze specyfiką powiatu bielskiego oraz ze strukturą zatrudnienia w powiecie. Mniejsza liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na wsi, stosunkowo mała mobilność, niski poziom kwalifikacji, a często brak motywacji do pracy wśród mieszkańców wsi nadają bezrobociu wiejskiemu charakter długookresowy.

Tabela 8. Udział osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi oraz kobiet w latach 2004–2006

Stan na 31 grudnia roku	Liczba bezrobotnych ogółem	mieszkańcy wsi	
		osób	% ogółem
2004 r.	2612	898	34,4
2005 r.	2629	896	34,1
2006 r.	2279	772	33,9

Źródło: Opracowanie własne PUP.

Problem bezrobocia na wsi będzie się powiększał. Wzrost konkurencyjności w zakresie produkcji rolnej w związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej spowoduje konieczność powstawania większych specjalistycznych gospodarstw rolnych. W ślad za tym będzie następować likwidacja niskonakładowych, niedochodowych małych gospodarstw rolnych i wielu rolników może stracić źródło utrzymania.

2. Utrzymujący się wysoki udział bezrobotnych kobiet

Pod koniec grudnia 2006 roku na zarejestrowanych 2279 bezrobotnych liczba bezrobotnych kobiet wynosiła 1159 osób, czyli 50,9%. Wzrost udziału bezrobotnych kobiet o 0,9 punktu (odnotowany w 2006 r. w stosunku do 2004 r.) w ogólnej liczbie zarejestrowanych pomimo polepszającej się sytuacji na rynku pracy i wzrostu ofert pracy, potwierdza fakt, że sytuacja kobiet na rynku pracy jest trudniejsza niż mężczyzn. Szczegółowe dane przedstawia tabela 9.

Tabela 9. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w powiecie bielskim w latach 2004-2006

stan na 31 grudnia roku	Liczba bezrobotnych ogółem	kobiety	
		osób	% ogółem
2004 r.	2612	1306	50,0
2005 r.	2629	1318	50,1
2006 r.	2279	1159	50,9

Zródło: Opracowanie własne PUP.

3. Wysokie bezrobocie wśród ludzi młodych

Na koniec roku 2006 bezrobotni w wieku do 34 lat stanowili 52,9% ogółu zarejestrowanych, w tym ponad połowę stanowiła bezrobotna młodzież w wieku do 24 lat. Wśród bezrobotnej młodzieży do 24 roku życia 424 osoby pozostawały w ewidencji urzędu przez okres do 6 miesięcy, 83 osoby przez okres 6-12 miesięcy i 140 osób powyżej 12 miesięcy. W stosunku do roku 2004 liczba bezrobotnych w wieku do 34 lat zmniejszyła się o 204 osoby, w tym o 106 osób w wieku do 24 lat.

4. Znaczna ilość osób bezrobotnych bez uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych

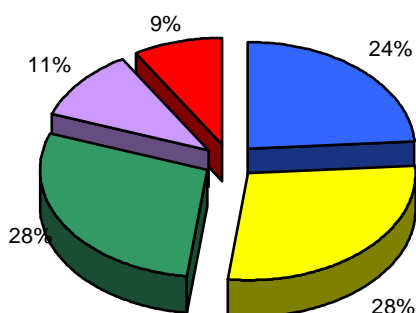
Na koniec grudnia 2006 r. liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku wynosiła 2000 osób, co stanowiło 87,8% ogółu osób zarejestrowanych, a tylko 279 osób (12,2%) posiadało prawo do zasiłku. Ponadto zarejestrowane kobiety bez prawa do zasiłku stanowiły 53% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W grupie kobiet 90,7% zarejestrowanych nie posiadało prawa do zasiłku. Wysoki, 88% wskaźnik osób bez prawa do zasiłku utrzymuje się od roku 2003 i wiąże się to z mniejszą ilością osób rejestrujących się i spełniających warunki ustawowe do przyznania prawa do zasiłku. Brak zasiłków pieniężnych i brak pracy powoduje, że wiele osób bezrobotnych to klienci ośrodków pomocy społecznej.

5. Utrzymująca się liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy

Zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy osoby niepełnosprawne stanowią około 7,2% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych, jednak głównie ze względu na posiadaną niepełnosprawność mają utrudniony dostęp do zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

6. Struktura bezrobocia ze względu na poziom wykształcenia

Rys 3. Struktura bezrobotnych według wykształcenia [stan na 31.XII.2006r.]



	wykształcenie	Stan na 31-12-2006	
		liczba	%
	wyższe	196	9,0
	LO	249	11,0
	policealne i średnie zawodowe	648	28,0
	zasadnicze zawodowe	548	24,0
	gimnazjum i poniżej	638	28,0

Źródło: Opracowanie własne PUP.

Na koniec 2006 r. 52,0% bezrobotnych posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe lub niższe. Powiat bielski w odróżnieniu od innych powiatów posiada stosunkowo wysoki odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, co może być spowodowane dobrą infrastrukturą szkolnictwa ponadgimnazjalnego. Osoby z tym wykształceniem mają również duży udział w ogólnej liczbie bezrobotnych.

Wyrównywanie szans wymienionych grup osób, obok innych grup szczególnego ryzyka zatrudnieniowego powinno być priorytetem działań urzędu pracy.

7. Duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych

Niekorzystną tendencją obserwowaną na lokalnym rynku pracy jest wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych. Wraz z wydłużaniem się okresu pozostawania bez pracy, następuje marginalizacja tych osób, aż do następującego wykluczenia społecznego.

Na koniec 2006 roku liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych wynosiła 1323 osoby, co stanowiło 58,1% ogółu zarejestrowanych. W porównaniu do końca 2004 roku

liczebność tej kategorii zwiększyła się o 10,1 %. Większość osób długotrwale bezrobotnych to ludzie w wieku 45-54 lata i 25-34 lat.

Wśród długotrwale bezrobotnych prawie 61,5% stanowią osoby o niskich kwalifikacjach, 54,4 % to kobiety, a osoby bez stażu pracy stanowią 21,2%. Zdecydowana większość to osoby o małej aktywności zawodowej i niskiej mobilności przestrzennej.

Zjawisko bezrobocia jest trwałym, negatywnym zjawiskiem, mającym istotny wpływ na sytuację społeczną w powiecie.

Szansą na poprawę sytuacji w tym zakresie jest wzrost gospodarczy w powiecie, rozwój przedsiębiorczości oraz szeroko rozumiane doskonalenie zasobów ludzkich.

Konieczne jest dalsze wsparcie rozwoju zasobów ludzkich poprzez doskonalenie umiejętności zawodowych dostosowujących wiedzę i umiejętności mieszkańców do wymogów lokalnego rynku pracy, promowanie potrzeby ustawicznego kształcenia i stwarzanie warunków do wzrostu mobilności zawodowej mieszkańców powiatu.

Istnieje potrzeba tworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości poprzez upowszechnianie wiedzy w zakresie przedsiębiorczości i wspieranie samozatrudnienia jako jednego ze skutecznych sposobów wyjścia z bezrobocia.

Z analizy sytuacji na rynku pracy wynika, iż instytucjonalną pomocą na rynku pracy należy objąć w pierwszej kolejności ludzi młodych wstępujących na rynek pracy, osoby zagrożone długotrwałym bezrobociem, kobiety będące grupą mniej atrakcyjną dla pracodawców i mającą duże trudności w znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia, oraz bezrobotnych pragnących podwyższyć swoje kwalifikacje zawodowe.

4.1. Najważniejsze problemy lokalnego rynku pracy:

- wysokie bezrobocie wśród ludzi młodych,
- długotrwale bezrobocie,
- niedostosowanie kwalifikacji bezrobotnych do wymogów lokalnego rynku pracy,
- słabe zdolności przystosowawcze mieszkańców do zmieniającej się sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- niedostateczny rozwój przedsiębiorczości i brak zainteresowania samozatrudnieniem osób poszukujących drogi zawodowej,
- niedostateczna różnorodność i ilość ofert pracy.

5. Analiza zjawiska w zakresie społecznego funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia ze strony systemu pomocy społecznej

Nadrzędnym celem powiatu bielskiego w procesie tworzenia polityki społecznej jest wdrażanie i planowanie skutecznych działań zapobiegających trudnym sytuacjom życiowym osób niezdolnych do samodzielnego zaspokajania potrzeb biologicznych, społecznych i duchowych. Realizując zadania pomocy społecznej powiat współpracuje na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi, pozarządowymi, z kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Pomimo polepszającej się sytuacji gospodarczej powiatu bielskiego, wskaźnik rodzin niewydolnych wychowawczo nie ulega zmniejszeniu, a liczba dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych sukcesywnie rośnie. Przyczyną tego stanu rzeczy najczęściej jest brak dojrzałości rodziców biologicznych do pełnienia funkcji rodzicielskich, jak również nadal silnie utrzymujące się zjawisko nadmiernego spożywania alkoholu. W 2006 roku do placówek opiekuńczo — wychowawczych skierowano 8 dzieci. Według stanu na czerwiec 2007 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów przebywa 6 wychowanków z powiatu bielskiego oraz 7 wychowanków w Rodzinnym Domu Dziecka Nr 1 w Bielsku Podlaskim.

Rodziny Dom Dziecka jest pierwszą placówką opiekuńczo-wychowawczą w powiecie bielskim, która stanowi optymalne zastępcze środowisko wychowawcze, obejmujące swoją kuratelą dzieci z terenu powiatu bielskiego. Wychowankowie rodzinnego domu dziecka pochodzą ze środowisk niewydolnych opiekuńczo-wychowawczo, w których dominowała przede wszystkim przemoc, choroba alkoholowa oraz brak współbrzmienia emocjonalnego rodziców. Czynniki te, ukształtowały w psychice dzieci nie tylko poczucie samotności i bezdomności emocjonalnej, jak również względnie trwałe postawy lękowe przed dojrzałym społeczeństwem. W kolejnych latach powiat bielski podejmie działania mające na celu utworzenie kolejnej placówki rodzinnej.

Powiat bielski przy pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim nadzoruje opiekę nad 42 rodzinami zastępczymi spokrewnionymi oraz 1 rodziną niespokrewnioną, sprawującymi opiekę nad 47 dziećmi. Rodzinom tym udziela się comiesięcznej pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka.

W 2007 roku Centrum Pomocy Rodzinie na własne potrzeby przeprowadziło badania wśród uczniów szkół gimnazjalnych w Bielsku Podlaskim. Tutejsze Centrum we współpracy

z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, rocznie poddaje badaniom liczną grupę dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. Spożywanie alkoholu jest najbardziej rozpowszechnionym zachowaniem ryzykownym wśród nastolatków. Należy jednak zwrócić uwagę na wzrastającą liczbę pijących alkohol dziewcząt i młodych kobiet. Wskaźniki spożywania alkoholu przez dziewczęta dążą do zrównania się ze wskaźnikami osiąganymi przez chłopców. Konsumpcja alkoholu przez młodzież kształtuje się na średnim poziomie w porównaniu z innymi regionami kraju. Około 30% nastolatków przyznaje się do regularnego spożywania alkoholu, 28% 17-latków upiło się w ciągu 30 dni poprzedzających badanie, tylko 4% to abstynenci.

Nastolatki najczęściej spożywają alkohol z powodów:

- ponieważ chcą zobaczyć jak to jest,
- ponieważ wygląda to na świetną zabawę,
- ponieważ zaimponowały im reklamy lub idole, z którymi się identyfikują,
- ponieważ alkohol jest łatwo dostępny,
- ponieważ wszyscy to robią, a rodzice często milczą i na to pozwalają,
- wreszcie alkohol praktycznie gwarantuje natychmiastowe osiągnięcie wspaniałego samopoczucia przy minimalnym wysiłku.

Dzieci eksperymentujące z używkami i napojami alkoholowymi, oraz te niedostosowane społecznie przejawiają głębokie zaburzenia emocjonalne. Z trudem nawiązują jakiegokolwiek kontakty uczuciowe z ludźmi, są niedojrzałe emocjonalnie, co przejawia się w dominowaniu efektów strachu i gniewu. Warstwa uczuć wyższych – społecznych, intelektualnych, moralnych i estetycznych – nie jest u tych dzieci wykształcona, dlatego nie potrafią okazywać serdeczności, życzliwości i sympatii ani najbliższym członkom rodziny, ani rówieśnikom; nie potrafią też przywiązać się do nikogo w głębszy i bardziej trwały sposób.

Dzieci niedostosowane społecznie sprawiają szczególnie poważne trudności wychowawcze w rodzinie i w szkole, ich relacje ze środowiskiem ulegają bowiem naruszeniu i deformacji. Dzieci te nie przestrzegają podstawowych norm i zasad postępowania obowiązujących w danej społeczności i kulturze. Nie jest to przy tym wyrazem chwilowego buntu przeciw autorytetowi, osoby narzucającej dziecku zbyt duże wymagania, lecz stanowi uogólnioną postawę, którą cechuje negacja autorytetów i społecznie aprobowanych wartości. Na ich miejscu pojawiają się niekiedy autorytety fałszywe: przywódcy band, gdzie swoista subkultura bazuje na zasadzie solidarności wewnątrzgrupowej i agresji skierowanej przeciw członkom innych grup społecznych. Zachowania uczniów niedostosowanych są bardzo często nieadekwatne do sytuacji, nieproporcjonalnie silne i gwałtowne w stosunku do wywołującego

je bodźca, a także do przedmiotu działania np. atakowanie słabszych, znęcanie się nad słabszym, niszczenie przedmiotów będących własnością społeczną. Z pedagogicznego punktu widzenia do najważniejszych czynników determinujących nieprzystosowanie społeczne dzieci i młodzieży należą czynniki związane z przebiegiem socjalizacji dziecka w rodzinie, a zwłaszcza te sytuacje i okoliczności, które prowadzą do zerwania związku emocjonalnego dziecka z rodzicami, z osobami znaczącymi dla niego, co w konsekwencji utrudnia proces prawidłowej internalizacji wartości i kształtowania się sumienia u dziecka oraz innych mechanizmów kontroli wewnętrznej.

W wyniku zestawień statystycznych stwierdza się ogromne rozmiary zagrożeń wynikających z picia alkoholu przez młodzież z powiatu bielskiego:

- 48% 15-latków i 43% 15-latek upiło się w ciągu ostatniego roku.
- 39% 15-latków i 22% 15-latek upiło się w ciągu ostatniego miesiąca.
- co 10 dziecko po wypiciu alkoholu uczestniczyło w bójce lub sprzeczce.
- wypadek lub uszkodzenie ciała po wypiciu alkoholu spotkało 5% dzieci.
- niechciane kontakty seksualne oraz kontakty seksualne bez antykoncepcji ma po spożyciu alkoholu co 20 15-latek.

Ostatnie lata to okres bardzo agresywnej ofensywy marketingowej przemysłu alkoholowego promującego picie polskich nastolatków. Analizy rynkowe pokazują, że zwiększenie konsumpcji piwa przez 15-19-latków jest podstawowym źródłem przyrostu dochodów tego przemysłu.

W latach 2004-2006 Centrum Pomocy Rodzinie w ramach świadczonych usług z zakresu poradnictwa specjalistycznego w Punkcie Poradniczo-Konsultacyjnym udzieliło wsparcia specjalistycznego oraz prawnego 115 osobom, w tym 186 porad. W ramach działalności Punktu Poradniczo-Konsultacyjnego PCPR ustawicznie przeprowadza diagnozy psychologiczne na własne potrzeby oraz na prośbę szkół z terenu powiatu bielskiego.

Diagnoza psychologiczna obejmowała dzieci i młodzież. Najczęściej diagnozowanymi problemami były:

- problemy wychowawcze wynikające z pobłażliwości matki samotnie wychowującej dziecko i braku konsekwencji w procesie wychowawczym
- problemy wynikające z niewydolności wychowawczej rodziców (rozwód lub choroba rodziców)
- problemy wychowawcze wynikające z braku zainteresowania rodziców

W zakresie poradnictwa i wsparcia psychologicznego udzielono pomocy 89 osobom

Najczęściej występujących problemy to:

- konflikty małżeńskie
- problemy związane z chorobą alkoholową jednego ze współmałżonków
- problemy wychowawcze z dorastającymi dziećmi
- problemy wychowawcze z małymi dziećmi
- znęcanie się psychiczne i fizyczne nad członkami rodziny

W przypadku złożonych problemów Centrum współpracuje ze specjalistycznymi placówkami oświatowymi, Oddziałem Psychiatrii Dziecięcej Szpitala w Choroszczy, Rodzinnym Ośrodkiem Diagnostyczno - Konsultacyjnym, Sądem Rodzinnym i Nieletnich, oraz kuratorami.

5.1. Identyfikacja szczególnie destruktywnych problemów ograniczających społeczny rozwój

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim podczas wieloletniej pracy socjalnej wytyczyło 5 priorytetowych problemów społecznych, których niwelacja w latach 2007-2013 jest nadrzędnym celem rozwoju polityki społecznej powiatu bielskiego:

- stale rosnąca liczba młodzieży eksperymentującej z alkoholem
- stale rosnąca liczba młodzieży unikającej realizacji obowiązku szkolnego, przejawiająca negatywizm szkolny i społeczny
- stale rosnąca liczba młodzieży przejawiającej zachowania agresywne.
- sukcesywnie rosnąca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, a w związku z tym rosnąca liczba dzieci wyalienowanych (sierot duchowych)
- sukcesywnie zwiększająca się liczba dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych, w związku z tym zwiększające się zapotrzebowanie na formy opieki zastępczej.

6. Opieka zdrowotna

Powiat bielski jest organem założycielskim Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim z siedzibą przy ul. Kleszczelowskiej 1 zapewniający świadczenia opieki zdrowotnej lecznictwa zamkniętego i specjalistyczne lecznictwo ambulatoryjne.

W skład Zakładu wchodzi:

- 1) Szpital Powiatowy im. Rafała Czerwiakowskiego posiadający następujące oddziały: oddział chirurgiczny, oddział urazowo-ortopedyczny, oddział ginekologiczny i położniczo-noworodkowy, oddział wewnętrzny, oddział obserwacyjno-zakaźny, oddział dziecięcy, oddział rehabilitacyjny, szpitalny oddział ratunkowy, izba przyjęć, blok operacyjny z działem anestezjologii, (w trakcie tworzenia oddział intensywnej terapii),
- 2) Zakład Opiekuńczo-Lecznicy,
- 3) Poradnie specjalistyczne: kardiologiczna, chirurgiczna, urazowo-ortopedyczna, urologiczna, reumatologiczna, ginekologiczno-położnicza, laryngologiczna, diabetologiczna i schorzeń tarczycy, okulistyczna, dermatologiczna, alergologiczna, gruźlicy i chorób płuc z pracownią spirometryczną, chorób zakaźnych, onkologii i chemioterapii, punkt chemioterapii dziennej, zdrowia psychicznego, terapii uzależnień od alkoholu, dzienny oddział terapii uzależnień, szkoła rodzenia, (w trakcie tworzenia poradnia preluksacyjna, osteoporozy, wad postawy, rehabilitacyjna).

Ponadto w Bielsku Podlaskim przy ul. Rejonowej 11 mieści się Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Białymstoku Zakład Pomocy Doraźnej w Bielsku Podlaskim - udzielający świadczeń zdrowotnych doraźnych (tj. w razie wypadku, urazu, porodu, nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia, powodujących zagrożenie życia) w ramach systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, zapewniający transport chorych a także podstawową opiekę zdrowotną ambulatoryjną i wyjazdową w nocy i święta. Organem założycielskim jest Samorząd Województwa Podlaskiego.

Oprócz ww. wymienionych zakładów publicznych opiekę z zakresu ochrony zdrowia zapewniają niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Specjalistyczna Poradnia Neurologiczna w Bielsku Podlaskim ul. Mickiewicza 108 A,
2. Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Gabinet Okulistyczny w Bielsku Podlaskim ul. Mickiewicza 31,
3. Specjalistyczny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „DIABETYK” w Bielsku Podlaskim ul. Jagiellońska 32,
4. Gabinet Laryngologiczny Halina Horbowicz w Bielsku Podlaskim ul. Mickiewicza 31.
5. Gabinet Rehabilitacji Medycznej w Bielsku Podlaskim ul. Dąbrowskiego 3,

6. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Pielęgniarska Opieka Domowa S.C. w Bielsku Podlaskim ul. Dąbrowskiego 3,

7. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „INTERHEM” (Hospicjum Domowe) w Bielsku Podlaskim ul. Dąbrowskiego 3,

8. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej świadczące **Podstawową Opiekę Zdrowotną:**

a) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICA” w Bielsku Podlaskim ul. Jagiellońska 2,

b) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „LEKO” w Bielsku Podlaskim ul. Jagiellońska 32,

c) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „VITA” w Bielsku Podlaskim ul. 3 Maja 15,

d) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Twój Lekarz” w Bielsku Podlaskim ul. 3 Maja 15,

e) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ALMA MED” w Boćkach ul. Grunwaldzka 1 (Oddział: Orla ul. Bielska 8)

f) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AUXILIUM” w Brańsku ul. Jana Pawła II 10,

g) Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Widzgowie 2 A,

(Oddziały: Brańsk ul. J. Pawła 19, Łubin Kościelny, Chрабоły)

h) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDIRENA” w Rudce ul. Brańska 13, (Oddział: Brańsk ul. Jagiellońska 34)

i) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wyszkach ul. Kościelna 2,

(Oddziały: Topczewo, Strabla)

9. 19 gabinetów stomatologicznych zapewniających leczenie stomatologiczne w ramach kontraktu z Podlaskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia.

6.1. Identyfikacja problemów w zakresie opieki zdrowotnej

Dużym problemem służby zdrowia jest brak nowoczesnego sprzętu medycznego oraz zły stan techniczny pomieszczeń wymagających wielu modernizacji. Aktualny system finansowania (Narodowy Fundusz Zdrowia) jednostek służby zdrowia nie zapewnia w pełni prawidłowego ich funkcjonowania. Dlatego w dalszym ciągu niezbędne będzie finansowe wspomaganie SP ZOZ. Należy jednak zaznaczyć, iż kwota ta powinna być uzupełnieniem wkładu własnego przy pozyskiwanych środkach zewnętrznych. Konieczne jest także

zbilansowanie bieżącej działalności zakładu, ponieważ pomoc finansowa powiatu powinna być skierowana do jednostki, która ma perspektywę utrzymania formy organizacyjnej, jako jednostki publicznej.

W 2008 r. planowana jest sprzedaż budynku przychodni przy ul. 3 maja z przeniesieniem poradni SP ZOZ do budynku przy ul. Jagiellońskiej. Budynek przy ul. 3 maja wymaga znacznych nakładów remontowych i nie jest w pełni wykorzystany.

7. Pomoc społeczna

Na terenie powiatu bielskiego funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Brańsku. Prowadzi statutową działalność w zakresie sprawowania całodobowej opieki nad osobami w podeszłym wieku i chorymi przewlekle somatycznie. W 2006 roku za zgodą Wojewody Podlaskiego dokonano zmiany typu i przeznaczenia Domu. Obecnie jest on placówką przeznaczoną dla osób w podeszłym wieku (74 miejsca) i dla ludzi przewlekle somatycznie chorych (40 miejsc). Miejsca wykorzystywane są w ponad 100%.

Z danych statystycznych GUS wynika, iż następuje starzenie się społeczeństwa ze względu na przyśpieszony wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym wśród ogółu ludności i przeciętne trwanie życia wydłuża się. W 2005 r. przeciętna długość trwania życia w województwie podlaskim wynosiła 71,0 lat dla mężczyzn oraz 80,4 lat dla kobiet. W porównaniu z początkiem lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku trwanie życia mężczyzn wydłużyło się o 3,9 lat, natomiast kobiet o 3,7 lat. Według prognoz dla Polski do 2050 roku przeciętne trwanie życia w przypadku kobiet będzie wynosić 85 lat, a w przypadku mężczyzn 78 lat, natomiast co piąty mieszkaniec województwa będzie w wieku poprodukcyjnym. Jednocześnie zmniejszać się będzie odsetek populacji w wieku przedprodukcyjnym. Powyższe dane wskazują na potrzebę utrzymywania domów pomocy społecznej.

W powiecie bielskim, oprócz DPS im. Jana Pawła II w Brańsku prowadzonego przez powiat, funkcjonują prywatne domy pomocy społecznej świadczące całodobową opiekę.

7.1. Identyfikacja problemów w zakresie opieki społecznej

Podstawowym problemem z zakresu opieki społecznej jest brak środków finansowych na zagospodarowanie terenu. Należałoby urządzić tereny rekreacyjne, np. mini park, ścieżki zdrowia. Zagospodarowania wymagają także pomieszczenia na strychu budynku i urządzenie tam pracowni terapeutycznych dla sprawnych mieszkańców Domu.

8. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na terenie powiatu w zakresie oświaty

System oświaty powiatu bielskiego obejmuje 10 jednostek oświatowych:

- 2 samodzielne licea ogólnokształcące
- 4 zespoły szkół ponadgimnazjalnych w skład, których wchodzi technika, licea ogólnokształcące, licea profilowane i zasadnicze szkoły zawodowe,
 - Zespół Szkół Specjalnych (szkoła podstawowa, gimnazjum, zasadnicza szkoła zawodowa),
 - Bursa Szkolna,
 - Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna,
 - Centrum Kształcenia Praktycznego

Od dnia 1 stycznia 2008 roku Zespół Szkół Rolniczych im. Krzysztofa Kluka w Rudce prowadzony będzie przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Przy Zespole Szkół Nr 4 im. Ziemi Podlaskiej w Bielsku Podlaskim funkcjonuje przyszkolny internat.

Ofertę edukacyjną wzbogacają szkoły niepubliczne:

- I Prywatne Liceum Ogólnokształcące w Bielsku Podlaskim
- Policealne Studium Ekonomii i Informatyki dla Dorosłych w Bielsku Podlaskim
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Brańsku
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Brańsku
- Technikum Rolnicze dla Dorosłych w Boćkach

Aktualnie w szkołach Powiatu Bielskiego kształci się 3214 uczniów, z czego około 173 w szkołach niepublicznych, oraz zatrudnionych jest 254 nauczycieli i 109 pracowników administracji i obsługi. Dane dotyczące poszczególnych jednostek oświatowych obrazuje tabela 10.

Tabela 10. Dane dotyczące poszczególnych jednostek oświatowych

Lp.	Nazwa i adres placówki	Pow. ogólna nieruchomości	Pow. zabud.	Posiadana infrastruktura techniczna obiektu	Aktualna liczba uczniów	Przewidywana liczba uczniów				
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Bursa Szkolna ul. Mickiewicza 122	6.879 m ²	2.089 m ²	1. c.o- ciepło dostarczane jest z kotłowni olejowej przy Zespole Szkół Nr 3 im. Wł. St. Reymonta 2. instalacja wodno – ściekowa podłączona do sieci miejskiej 3. instalacja elektryczna 4. instalacja odgromowa 5. odpady stałe odbierane są przez wyspecjalizowaną firmę	86	95	105	120	125	130
2.	Centrum Kształcenia Praktycznego ul. Szkolna 12	6.846 m ²	2.326,81 m ²	1. c.o –kotłownia opalana węglem kamiennym 2. woda i ścieki podłączone do instalacji miejskiej, 3. instalacja elektryczna, 4. instalacja odgromowa 5. odpady stałe wywożone przez wyspecjalizowaną firmę	200–zaj.prakt. 21 – zaj. specjalizac. 29 – praktyka zawodowa	185 –zaj. praktyczne 21-zaj. specjalizac. 29 – praktyki zawodowe	185 –zaj. praktyczne 21-zaj. specjalizac. 29 – praktyki zawodowe	185 –zaj. praktyczne 21-zaj. specjalizac. 29 – praktyki zawodowe	185 –zaj. praktyczne 21-zaj. specjalizac. 29 – praktyki zawodowe	185 –zaj. praktyczne 21-zaj. specjalizac. 29 – praktyki zawodowe
3.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna ul. 3 Maja 17	130,2 m ²	130,2 m ²	1. lokal wynajmowany (obiekt powiatu),wyposażony w c.o, kanalizację, instalację elektryczną, wodno – ściekową, 2. nieczystości stałe wywożone są przez wyspecjalizowaną firmę	10.153	10.000	10.000	10.000	9.950	9.900

Lp.	Nazwa i adres placówki	Pow. ogólna nieruchomości	Pow. zabud.	Posiadana infrastruktura techniczna obiektu	Aktualna liczba uczniów	Przewidywana liczba uczniów				
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
4.	Zespół Szkół Nr 4 im. Ziemi Podlaskiej ul. Hołowieska 18	7.500 m ²	2.141 m ²	1. c.o. 2. instalacja elektryczna 3. instalacja wodno – ściekowa podłączona do sieci miejskiej 4. odpady stałe wywożone przez wyspecjalizowaną firmę 5. instalacja odgromowa	556	580	550	530	500	510
5.	II Liceum Ogólnokształcące im. Br. Taraszkiewicza ul. Kopernika 4	2.860 m ²	1.211 m ²	Budynek wyposażony w: 1. instalację elektryczną, 2. c.o- ciepło dostarczane jest z sieci miejskiej, 3. instalację wodno – kanalizacyjną, podłączoną do sieci miejskiej, 4. instalację odgromową, 5. nieczystości stałe wywożone są przez wyspecjalizowaną firmę	431	430	420	415	410	400
6.	I Liceum Ogólnokształcące im. T. Kościuszki ul. 11 Listopada	7.181 m ²	1.900 m ²	1. c.o- ciepło dostarczane jest z kotłowni olejowej będącej własnością Starostwa Pow. 2. instalacja elektryczna, 3. instalacja wodna i kanalizacyjna podłączone do sieci miejskiej 4. odpady stałe odbierane przez wyspecjalizowaną firmę, 5. instalacja odgromowa	442	450	450	450	450	450

Lp.	Nazwa i adres placówki	Pow. ogólna nieruchomości	Pow. zabud.	Posiadana infrastruktura techniczna obiektu	Aktualna liczba uczniów	Przewidywana liczba uczniów				
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7.	Zespół Szkół Nr 3 im. Wł. St. Reymonta ul. Widowska 1	9.235 m ²	1569 m ²	<p>Obiekt wyposażony w:</p> <p>1. instalację c.o. Ciepło dostarczane jest z kotłowni olejowej będącej własnością Starostwa Powiatowego,</p> <p>2. instalację elektryczną,</p> <p>3. wodno – ściekową podłączoną do sieci miejskiej,</p> <p>4. odpady stałe odbierane przez wyspecjalizowaną firmę,</p> <p>5. instalację odgromową</p>	506	520	490	490	490	490
8.	Zespół Szkół Specjalnych ul. Kleszczelowska 5 / zmiana siedziby od 01.09.2008 ul. Wojska Polskiego 17/	12.178 m ²	658 m ²	<p>Obiekt wyposażony w:</p> <p>1. instalację c.o, ciepło dostarczane jest przez SP ZOZ</p> <p>2. instalację elektryczną</p> <p>3. kanalizację wodno-ściekową podłączoną do sieci miejskiej</p> <p>4. odpady stałe odbierane przez wyspecjalizowaną firmę</p> <p>5. instalację odgromową</p>	126	130	132	134	138	140

Lp.	Nazwa i adres placówki	Pow. ogólna nieruchomości	Pow. zabud.	Posiadana infrastruktura techniczna obiektu	Aktualna liczba uczniów	Przewidywana liczba uczniów				
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
9.	Zespół Szkół Rolniczych im.ks. K. Kluka w Rudce ul. Ossolińskich 1 /Od 01.01.2008 zostanie przekazany Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi/	27,9119 ha	12242 m ²	Obiekt wyposażony w: 1. instalację elektryczną, 2. c.o – ciepło wytwarzane jest we własnej kotłowni olejowej 3. instalację wodno – kanalizacyjną, Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni gminnej 4. instalację odgromową	376	380	380	380	380	380
10.	Zespół Szkół Nr 1 im. Marszałka J.K. Piłsudskiego ul. Szkolna 12	2,5758 ha	931 m ²	Obiekt wyposażony w: 1. instalację elektryczną, 2. c.o – ciepło dostarczane jest z kotłowni węglowej przy CKP 3. instalację wodno – ściekową podłączoną do sieci miejskiej 4. instalację odgromową	596	550	550	550	550	550

Źródło: Opracowanie własne.

8.1. Identyfikacja problemów w zakresie oświaty

Tabela 11. Identyfikacja problemów w zakresie oświaty

Lp.	Nazwa placówki	Problemy
1.	Bursa Szkolna ul. Mickiewicza 122	1. Obiekt nie jest w pełni wykorzystany 2. Do wymiany kwalifikuje się stolarka okienna, c.o, instalacja elektryczna 3. Brak zaplecza sportowego dla wychowanków Bursy 4. Ocieplenia i odnowienia wymaga elewacja budynku 5. Zły stan techniczny niektórych sanitariatów 6. Wyposażenie pokoi w większości jest przestarzałe
2.	Centrum Kształcenia Praktycznego ul. Szkolna 12	Placówka wymaga doposażenia w sprzęt i pomoce dydaktyczne
3.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna ul. 3 Maja 17	Placówka wymaga doposażenia w sprzęt i pomoce dydaktyczne
4.	Zespół Szkół Nr 4 im. Ziemi Podlaskiej ul. Hołowieska 18	1. Elewacja obiektu wymaga ocieplenia i odnowienia 2. Częściowa wymiana stolarki okiennej 3. Wymienić należy pokrycie dachu i obróbki blacharskie
5.	II Liceum Ogólnokształcące im. Br. Taraszkiewicza ul. Kopernika 4	1. Należy przeprowadzić remont i modernizację dachu 2. Elewacja wymaga ocieplenia i odnowienia 3. Część podłóg kwalifikuje się do wymiany 4. Należałoby wymienić częściowo instalację elektryczną
6.	I Liceum Ogólnokształcące im. T. Kościuszki ul. 11 Listopada 6	1. Rozbudowa i adaptacja budynku o salę gimnastyczną z zapleczem - adaptacja istniejącej sali gimnastycznej na blok dydaktyczny i istniejącego dziedzińca wewnętrznego na aulę szkolną 2. Wymiana instalacji c.o 3. Doposażenie w pomoce naukowe
7.	Zespół Szkół Nr 3 im. Wł. St. Reymonta ul. Widowska 1	1. Wymiana instalacji c.o i elektrycznej 2. Niewystarczające zaplecze sportowe – sala gimnastyczna o wym. 12 x 24 nie spełnia potrzeb szkoły 3. Zużyta stolarka okienna kwalifikująca się do wymiany 4. Ocieplenie i odnowienie elewacji
8.	Zespół Szkół Specjalnych ul. Kleszczelowska 5 /od 01.09.2008 ul. Wojska Polskiego 17/	Zmiana siedziby Zespołu Szkół Specjalnych do budynku przy ul. Wojska Polskiego 17 spowodowała potrzebę przebudowy, rozbudowy i remontu budynku na potrzeby Zespołu Szkół Specjalnych i dobudowę windy oraz podjazdów dla osób niepełnosprawnych.
9.	Zespół Szkół Rolniczych im.ks. K. Kluka w Rudce ul. Ossolińskich 1 /Od 01.01.2008 zostanie przekazany Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi/	1. Wymiana stolarki okiennej 2. Elewacja budynku głównego wymaga ocieplenia i odnowienia 3. Przyległy park wymaga restauracji
10.	Zespół Szkół Nr 1 im. Marszałka J.K. Piłsudskiego ul. Szkolna 12	1. Częściowa wymiana stolarki okiennej 2. Elewacja budynku głównego wymaga ocieplenia i odnowienia 3. Brak nowoczesnej hali sportowej i boisk sportowych

Źródło: Opracowanie własne.

9. Społeczeństwo informacyjne

Obecnie urzędy powiatowych jednostek organizacyjnych posiadają dostęp do Internetu poprzez świadczone przez operatorów komercyjne usługi w technologii xDSL o przepustowości od 512 kbit/s do 2 Mbit/s. W komunikacji zewnętrznej wykorzystywana jest również poczta elektroniczna. Wdrożono system jednorodnego nazewnictwa skrzynek pocztowych jednostek powiatowych (symbol_jednostki@powiatbielski.pl) oraz w Starostwie Powiatowym (i.nazwisko@starostwo.pl).

Wykonano łącze radiowe pomiędzy trzema lokalizacjami Starostwa Powiatowego w Bielsku Podlaskim, co umożliwia wdrożenie systemu elektronicznego obiegu dokumentów, a następnie uruchomienie w urzędzie podpisu cyfrowego oraz współrealizację „Cyfrowego Urzędu” na portalu wojewódzkim „Wrota Podlasia”, prowadzonym przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego. Zwiększono do 2 Mbit/s przepustowość łącza udostępnianego przez obecnego operatora telekomunikacyjnego. Obieg dokumentów w postaci elektronicznej w Starostwie odbywa się w oparciu o system zakupiony w ramach programu „Wdrażanie usług elektronicznych dla ludności w województwie podlaskim”. Liczba komputerów w Starostwie Powiatowym w przeliczeniu na jednego urzędnika wynosiła w 2004 roku ok. 0,86, zaś w efekcie realizacji wspomnianego projektu wojewódzkiego (przy 75-procentowym dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego), od 2006 r. wszyscy urzędnicy mają możliwość wykorzystywania komputera na stanowisku pracy.

Oficjalna strona internetowa powiatu bielskiego jest prowadzona przez Starostwo od początku 2002 roku. Pod koniec 2004 r. uzyskała wyróżnienie Marszałka Województwa Podlaskiego jako najciekawsza niekomercyjna witryna internetowa regionu za aktualność, przejrzystość, prostotę w nawigacji i za wiele użytecznych linków. Prezentowane są w niej treści głównie o charakterze turystycznym, promocyjnym i informacyjnym, a także użyteczne katalogi teled adresowe. Ponadto własne witryny internetowe posiadają PUP i Bursa Szkolna.

Równolegle, w witrynie Biuletynu Informacji Publicznej powiatu bielskiego publikowane są dane i dokumenty stanowiące informację publiczną wytworzoną lub będącą w dyspozycji organów powiatu i jego poszczególnych jednostek organizacyjnych. BIP umożliwia też pobieranie i drukowanie formularzy urzędowych Starostwa oraz zapoznanie się ze sposobem załatwiania spraw zgodnie z procedurami określonymi w Systemie Zarządzania Jakością wg normy PN-EN ISO 9001:2001, potwierdzonym certyfikatem przyznanym 18 października 2006 r.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku Podlaskim od połowy 2006 roku funkcjonuje elektroniczna skrzynka podawcza, umożliwiająca wnoszenie pism opatrzonego podpisem cyfrowym. Ponadto planowane jest wdrożenie, w ramach projektu wojewódzkiego, nowych narzędzi obsługi bezrobotnych w oparciu o wspólny, zintegrowany portal internetowy „Urząd Pracy Podlasia” oraz centrum obsługi telefonicznej. Bezrobotni szczególnie mieszkający w miejscowościach oddalonych od PUP mają mieć zapewniony całodobowy, bezpłatny dostęp do portalu i do centrum obsługi telefonicznej, gdzie prezentowane będą oferty pracy w regionie i za granicą oraz informacje o organizowanych szkoleniach podnoszących kwalifikacje.

9.1. Identyfikacja problemów w sferze społeczeństwa informacyjnego

Kierunek działań na szczeblu wojewódzkim, zgodnie z założeniami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013, skupiać się będzie na rozwoju e-usług oraz na budowie infrastruktury dostępu obywateli do Internetu szerokopasmowego, a także tworzeniu Publicznych Punktów Dostępu do Internetu oraz budowie cyfrowych Geograficznych Systemów Informacji Przestrzennej dla poziomu regionalnego i lokalnego.

Celem rządowego projektu „Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej” jest, aby do 2013 roku 90 proc. gospodarstw domowych i 100 proc. instytucji publicznych w pięciu województwach (warmińsko-mazurskim, podlaskim, lubelskim, podkarpackim i świętokrzyskim) miało zapewniony dostęp do szybkiego Internetu. Regionalna sieć szkieletowa ma dotrzeć do niemal każdej miejscowości i wsi w województwie. Sieci dostępowe mają zagwarantować wszystkim instytucjom publicznym i firmom ściągnięcie danych z Internetu z prędkością 6 Mb/s i wysyłanie danych z prędkością 1 Mb/s. Podobne prędkości mają być udostępnione gospodarstwom domowym. Projekt zakłada, że właścicielem regionalnej sieci przez pięć lat będzie samorząd wojewódzki, a operatorem wyłoniona w przetargu firma, która nie będzie mogła świadczyć usług detalicznych z wykorzystaniem tej sieci. Tworzenie infrastruktury dostępu szerokopasmowego, zwłaszcza na obszarach wiejskich, zmniejszyć ma marginalizację tych terenów, a także spowodować wyrównywanie dysproporcji w zakresie dostępu i wykorzystania Internetu oraz innych technik informacyjnych, w szczególności pomiędzy dużymi ośrodkami a obszarami wiejskimi i małymi miastami. Działanie to jest szczególnie ważne dla obszarów leżących z dala od centrów gospodarczych.

Upowszechnienie dostępu do Internetu, dynamiczny rozwój techniki komputerowej, oprogramowania i komunikacji internetowej wymuszają podnoszenie poziomu wyposażenia stanowisk pracy oraz umiejętności pracowników powiatowych jednostek, w zakresie korzystania z nowoczesnych technik pracy przy wykorzystaniu komputera, wewnętrznej sieci komputerowej i Internetu. Jednocześnie z przepisów prawa wynika obowiązek wdrażania rozwiązań systemowych umożliwiających w formie elektronicznej załatwianie spraw przy zastosowaniu podpisu cyfrowego i udostępnianie informacji o stanie sprawy.

10. Analiza sytuacji bieżącej w zakresie infrastruktury drogowej

Dane ewidencyjne wg stanu na 01.01.2007 r.

Powiat bielski zarządza 654,4 kilometrami dróg. W tym 31,4 km są to drogi miejskie (położone w granicach administracyjnych miast) i 623,0 km drogi pozamiejskie oraz 66 obiekty mostowe.

Zgodnie z Rozporządzeniem ministra transportu i gospodarki morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z dnia 14 maja 1999 r.) zostały one podzielone na klasy techniczne: zbiorcze i lokalne, które określają warunki techniczne i użytkowe jakim powinny odpowiadać poniższe drogi.

Do dróg zbiorczych zostały zaliczone:

W granicach administracyjnych miast:

1. 1570B - Brańsk ul. Mickiewicza
2. 1574B - Bielsk Podlaski ul. 11-go Listopada
3. 2273B - Bielsk Podlaski ul. Żwirki i Wigury
4. 1601B - Bielsk Podlaski ul. Mickiewicza
5. 1599B - Brańsk ul. Piłsudskiego, Bielska

Poza granicami administracyjnymi miast:

1. 1570B - Brańsk – Glinnik – Kiewłaki
2. 1574B - Bielsk Podlaski – Augustowo – Wyszki – Topczewo
3. 1575B - Bielsk Podlaski – Orzechowicze – Stołowacz – Mulawicze – Strabla - Doktorce
4. 1595B - Malesze – Brześcianka - Łubin Kościelny
5. 1601B - Bielsk Podlaski – Klejniki – Tyniewiczze Wielkie - Narew
6. 1603B - dr. 19 – Ploski – Zubowo – Saki – Pasyunki – Łoknica – Krzywa – Szczyty-Dzięciołowo – Orla

7. 1654B - Bielsk Podlaski – Parcewo – Orla – Dubicze Cerkiewne – Werstok – droga 1652B
8. 1691B - Łubin Kościelny – Sierakowizna – Truski – Olszewo - Boćki
9. 1694B - Brańsk – Popławy – Holonki – Dołubowo - Dziadkowice
10. 1697B - dr. krajowa 66 – Mień – Karp – Rudka – Olędy – Szmurły – Płonowo – Nowe Puchały – Stare Puchały – Holonki – Widźgowo – Klichy – Wojtki – Solniki – Boćki
11. 1700B - Brańsk – Lubieszczce – Olędy – Małyszczyn - Pobikry - Perlejewo - Granne

Powyższe drogi są uzupełnieniem sieci dróg krajowych i wojewódzkich o znaczeniu ponadlokalnym. Pozostałe są zaliczane do klasy dróg lokalnych i stanowią podstawową sieć dróg powiatu o znaczeniu lokalnym. W tabeli 12 przedstawiono w ujęciu tabelarycznym zestawienie dróg w rozbiciu na rodzaj nawierzchni w poszczególnych gminach.

Tabela 12. Zestawienie zbiorcze dróg powiatowych (stan na 01.01.2007 r.)

Gminy	Długość ogółem	Nawierzchnia (km)					
		bitumiczna	betonowa	brukowcowa	tłuczniowa	gruntowa wzmocniona	gruntowa naturalna
Gm. Bielsk Podlaski	187,965	91,852	0,080	11,059	41,716	23,905	19,353
Gm. Boćki	103,144	40,755	----	19,356	34,465	4,235	4,333
Gm. Brańsk	112,581	62,858	----	14,408	26,843 (w tym 1,040 – pow. Siemiatycki)	5,759	2,713
Gm. Orla	87,256	54,758	----	0,538	12,835	9,717	9,408
Gm. Rudka	18,682	12,190	----	----	1,004	4,738	0,750
Gm. Wyszki	113,430	52,777	0,129	10,676	34,234	11,216	4,398
Miasto Bielsk Podlaski	13,390	11,274	----	----	----	1,447	0,669
Miasto Brańsk	17,990	10,002	----	0,277	7,711	----	----
OGÓŁEM	654,438	336,466	0,209	56,314	158,808	61,017	41,624

Źródło: *Opracowanie własne.*

10.1. Identyfikacja problemów w zakresie infrastruktury drogowej

Podstawowym problemem powiatowej sieci drogowej jest jej nienależyty stan techniczny, tzn. istniejące parametry geometryczne dróg (szerokość, promienie łuków poziomych i pionowych), jak również sama konstrukcja – nośność dróg jest niedostosowana do wymagań obecnego ruchu. Niedostatecznie jest również rozwinięta infrastruktura drogowa w postaci kanalizacji deszczowej, chodników, urządzeń bezpieczeństwa ruchu. Wiele dróg to drogi o niskim standardzie jazdy ze względu na liczne nierówności poprzeczne i podłużne. Wymienione powyżej czynniki pogarszają znacznie warunki bezpieczeństwa ruchu, ograniczają trwałość nawierzchni dróg, jak również powodują niedostępność lub stanowią poważne utrudnienie w dojeździe do szlaków komunikacyjnych o znaczeniu regionalnym lub ponadregionalnym. Zły stan dróg stanowi również poważne utrudnienie lub wręcz uniemożliwia rozwój gospodarczy całego terenu powiązanego z tymi drogami.

11. Sytuacja finansowa powiatu

11.1. Dochody

Źródła dochodów powiatu określa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. W latach 2004-2007 obowiązywała ustawa z dnia 13 listopada 2003r o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U.Nr 203, poz.1960 z późn.zm.)

Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego określa:

- źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów,
- zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa.

Źródła dochodów zostały w ustawie sklasyfikowane zgodnie z Konstytucją RP, i są nimi:

- dochody własne,
- subwencja ogólna,
- dotacje celowe z budżetu państwa.

Ponadto, zgodnie z art. 3 ustawy, dochodami jednostek samorządu terytorialnego mogą być także środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone w odrębnych przepisach.

Źródła dochodów powiatu przedstawiają się następująco:

1. dochody własne

1) wpływy z opłat stanowiących dochody powiatu, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;

2) dochody uzyskiwane przez powiatowe jednostki budżetowe powiatu oraz wpłaty od powiatowych zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych powiatowych jednostek budżetowych;

3) dochody z majątku powiatu;

4) spadki, zapisy i darowizny na rzecz powiatu;

5) dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;

6) 5,0 % dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;

7) odsetki od pożyczek udzielanych przez powiat, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;

8) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody powiatu;

9) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych powiatu, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;

10) dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;

11) inne dochody należne powiatowi na podstawie odrębnych przepisów.

12) wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze powiatu wynosi 10,25 %.

13) wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze powiatu, wynosi 1,40 %.

2. subwencja ogólna:

1) część oświatowa

Zgodnie z art. 28 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, ustala się corocznie w ustawie budżetowej w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych.

Sposób podziału tej części subwencji ogólnej między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego określi - w drodze rozporządzenia - minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego. Sposób podziału części oświatowej subwencji ogólnej uwzględniać będzie w szczególności typy i rodzaje szkół i placówek prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, stopnie awansu zawodowego nauczycieli oraz liczbę uczniów w tych szkołach i placówkach.

Od kwoty części oświatowej subwencji ogólnej odliczana będzie rezerwa części oświatowej subwencji ogólnej.

Podział rezerwy części oświatowej subwencji będzie dokonywany do dnia 30 listopada każdego roku.

2) część wyrównawcza

Z uwagi na duże zróżnicowanie dochodów w powiatach wprowadzony został system wyrównawczy, który ma za zadanie ochronę jednostek najsłabszych ekonomicznie. Różnice w dochodach będą wyrównywane w postaci części wyrównawczej oraz części równoważącej subwencji ogólnej.

Uwzględniając zróżnicowanie jednostek samorządu terytorialnego pod względem dochodowym, gospodarczym i społecznym, wprowadzona została kategoryzacja tych jednostek w zakresie systemu wyrównywania różnic w potencjale dochodowym.

Zgodnie z art. 22 wyżej wymienionej ustawy, część wyrównawcza subwencji ogólnej składa się z :

- a) kwoty podstawowej i
- b) kwoty uzupełniającej.

Kwotę podstawową części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymują powiaty, w których wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w powiecie (P) jest mniejszy niż wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich powiatów (Pp).

Przez dochody podatkowe, rozumie się łączne dochody z tytułu:

- udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych,
- udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych.

Wysokość należnej powiatowi kwoty podstawowej obliczono mnożąc liczbę mieszkańców powiatu przez liczbę stanowiącą 88% różnicy między wskaźnikiem Pp a wskaźnikiem P.

Kwotę uzupełniającą części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymują powiaty, w których wskaźnik bezrobocia w powiecie, obliczony jako iloraz stopy

bezrobocia w kraju, zwany wskaźnikiem B, jest wyższy od 1,10. Im wyższy jest ten wskaźnik, tym wyższa jest kwota uzupełniająca w przeliczeniu na jednego mieszkańca danego powiatu.

Przy wyliczaniu kwoty uzupełniającej uwzględnia się stopę bezrobocia, ustaloną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok bazowy, tj. na dzień 31 grudnia 2006 r.

3) część równoważąca

Część równoważąca dla powiatów ustalana jest w wysokości łącznej kwoty wpłat powiatów.

Część równoważącą subwencji ogólnej otrzymają powiaty w celu wyrównania ewentualnych różnic w dochodach, w związku z wprowadzeniem zmian w systemie finansowania zadań.

Od roku 2005 minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego, określił - w drodze rozporządzenia - szczegółowy sposób podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów, z uwzględnieniem między innymi sytuacji finansowej tych jednostek.

3. Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań straży i inspekcji, o których mowa w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.).

Dochodami powiatu mogą być:

1. Dotacje celowe z budżetu państwa na:

- 1) zadania z zakresu administracji rządowej oraz na inne zadania zlecone ustawami;
- 2) zadania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej;
- 3) usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, skutków powodzi i osuwisk ziemnych oraz skutków innych klęsk żywiołowych;
- 4) finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych;
- 5) realizację zadań wynikających z umów międzynarodowych.

2. Środki z funduszy celowych, pozyskiwane na podstawie odrębnych przepisów.

3. Środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;

4. Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;

5. Inne środki określone w odrębnych przepisach.

Poniżej przedstawia się wykonanie oraz strukturę dochodów powiatu bielskiego w latach 2004-2007.

Tabela 13. Wykonanie oraz struktura dochodów powiatu bielskiego w latach 2004-2007

w złotych									
Lp.	Wyszczególnienie	wykonanie w 2004	struktura dochodów w % 2004	wykonanie w 2005	struktura dochodów w % 2005	wykonanie w 2006	struktura dochodów w % 2006	plan 2007r w /g stanu na 30.06.2007r	struktura dochodów w % 2007
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Dochody własne	7 238 598	20,03	8 766 146	21,41	8 224 439	21,34	9 280 463	22,83
	w tym:								
a)	udział w p.d.o.o.f. i osób prawnych	2 605 439	7,21	3 627 818	8,86	4 035 560	10,47	4 584 371	11,28
b)	dochody z majątku	1 057 914	2,93	743 455	1,82	643 820	1,67	563 666	1,39
c)	pozostałe dochody	3 575 245	9,89	4 394 873	10,73	3 545 059	9,20	4 132 426	10,16
2.	Subwencja ogólna	21 700 975	60,04	22 126 294	54,03	21 038 693	54,59	22 333 922	54,94
a)	część oświatowa	16 357 984	45,26	17 620 323	43,03	16 715 842	43,38	17 117 188	42,10
b)	część równoważąca	2 860 274	7,91	2 506 262	6,12	2 206 555	5,73	2 518 150	6,19
c)	wyrównawcza	1 819 109	5,03	1 799 709	4,39	2 016 296	5,23	2 548 584	6,27
f)	uzupełniająca subwencję ogólną	663 608	1,84	200 000	0,49	100 000	0,26	150 000	0,37
3.	Dotacje na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, z tego :	3 434 175	9,50	3 266 585	7,98	3 366 972	8,74	4 665 044	11,47
a)	na zadania bieżące (w tym na podstawie porozumień)	2 854 276	7,90	2 986 798	7,29	3 232 998	8,39	3 661 044	9,01
b)	na inwestycje	579 899	0,10	279 787	0,68	133 974	0,35	1 004 000	2,47
4.	Dotacje na zadania własne	2 220 110	6,14	1 759 246	4,30	1 486 727	3,86	1 449 600	3,57
a)	na zadania bieżące	2 220 110	6,14	1 759 246	4,30	1 486 727	3,86	1 449 600	3,57
b)	na inwestycje		-		-				
5.	Na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	757 904	2,10	573 085	1,40	1 794 020	4,66	2 373 182	5,84
6.	Środki z funduszy celowych pozyskane na podstawie odrębnych przepisów	71 999	0,20	39 653	0,10	243 508	0,63	87 500	0,22
7.	Inne środki określone w odrębnych przepisach	198 093	0,55	207 518	0,51	210 156	0,55	210 157	0,52

w złotych									
Lp.	Wyszczególnienie	wykonanie w 2004	struktura dochodów w % 2004	wykonanie w 2005	struktura dochodów w % 2005	wykonanie w 2006	struktura dochodów w % 2006	plan 2007r w /g stanu na 30.06.2007r	struktura dochodów w % 2007
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8.	Środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, z budżetu Unii Europejskiej i z innych źródeł	521 757	1,44	4 212 088	10,29	2 172 882	5,64	552 658	1,36
9.	Ogółem dochody	36 143 611	100,00	40 950 615	100,00	38 537 397	100,00	40 654 869	100,00

Źródło: Opracowanie własne.

W strukturze dochodów powiatu największy udział mają dochody własne powiatu, wśród których w większości są dochody, na które powiat nie ma większego wpływu np. subwencja ogólna. Wysokość subwencji ogólnej w latach 2004 – 2007 stanowiła średnio 55,9 % dochodów ogółem (w 2004r – 60,04%; w 2005r. - 54,03%; w 2006 - 54,59%; w 2007r. - 54,94%). Wśród subwencji ogólnej największy jest udział części oświatowej. Cześć oświatowa w latach 2004 – 2007 stanowiła średnio 43,44 % dochodów ogółem (w 2004r – 45,26%; w 2005r. - 43,03%; w 2006 - 43,38%; w 2007r. - 42,10%). Innymi dochodami własnymi są dochody z majątku powiatu. Ich udział w badanym okresie ma tendencję malejącą. Udział tych dochodów w latach 2004 - 2007 stanowił średnio 2% dochodów ogółem (w 2004r – 2,93%; w 2005r. - 1,82%; w 2006 - 1,67%; w 2007r. - 1,39%). Z danych przedstawionych w tabeli wynika natomiast wzrost udziału pozostałych dochodów powiatu (wpływy z opłat komunikacyjnych, wpływy z różnych opłat, wpływy z usług, dochody z odsetek, wpływy z różnych dochodów, dochody związane z realizacją przez powiat zadań rządowych) oraz dochodów z tytułu udziału powiatu w dochodach budżetu państwa tj. udziału w podatkach.

Udział dotacji na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej systematycznie maleje. W badanym okresie tj. w latach 2004 -2007 średni udział dotacji na te zadania wynosił 7,54% dochodów ogółem (w 2004r – 9,50%; w 2005r. - 7,98%; w 2006 - 8,74%; w 2007r. - 11,47 %). Wyższy udział dotacji w 2007 r wynika z przyznania dotacji na realizację inwestycji Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku Podlaskim w kwocie 1 000 000 zł.

W latach 2004 – 2007 wystąpił znaczący spadek udziału dotacji z budżetu państwa na zadania własne. Wynosił on średnio 4,47% dochodów ogółem (w 2004r – 6,14%; w 2005r. - 4,30%; w 2006 - 3,86%; w 2007r. - 3,57%).

Powiat bielski uzupełnia niedobór dochodów na realizację zadań ustawowych wchodząc w porozumienia z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz składając wnioski o środki pomocowe, w tym o środki zagraniczne do różnych dysponentów tych środków. W związku z tym brak jest pewnej regularności udziału tego typu dochodów w dochodach ogółem powiatu.

Dynamikę dochodów w latach 2004-2007 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Dynamika dochodów powiatu bielskiego w latach 2004-2007

w złotych								
Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie			plan 2007r wg. stanu na dn. 30.06.07r.	Dynamika %		
		2004	2005	2006		2005/2004	2006/2005	2007/2006
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Dochody własne	7 238 598	8 766 146	8 224 439	9 280 463	121,10	93,82	112,84
	w tym:							
a)	udział w p.d.o.o.f. i osób prawnych	2 605 439	3 627 818	4 035 560	4 584 371	139,24	111,24	113,60
b)	dochody z majątku	1 057 914	743 455	643 820	563 666	70,28	86,60	87,55
c)	pozostałe dochody	3 575 245	4 394 873	3 545 059	4 132 426	122,93	80,66	116,57
2.	Subwencja ogólna	21 700 975	22 126 294	21 038 693	22 333 922	101,96	95,08	106,16
a)	część oświatowa	16 357 984	17 620 323	16 715 842	17 117 188	107,72	94,87	102,40
b)	część równoważąca	2 860 274	2 506 262	2 206 555	2 518 150	87,62	88,04	114,12
c)	wyrównawcza	1 819 109	1 799 709	2 016 296	2 548 584	98,93	112,03	126,40
d)	uzupełniająca subwencję ogólną	663 608	200 000	100 000	150 000	30,14	50,00	150,00
3.	Dotacje na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, z tego :	3 434 175	3 266 585	3 366 972	4 665 044	95,12	103,07	138,55
a)	na zadania bieżące (w tym na podstawie porozumień)	2 854 276	2 986 798	3 232 998	3 661 044	104,64	108,24	113,24
b)	na inwestycje	579 899	279 787	133 974	1 004 000	48,25	47,88	749,40
4.	Dotacje na zadania własne	2 220 110	1 759 246	1 486 727	1 449 600	79,24	84,51	97,50
a)	na zadania bieżące	2 220 110	1 759 246	1 486 727	1 449 600	79,24	84,51	97,50
b)	na inwestycje							
5.	Na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	757 904	573 085	1 794 020	2 373 182	75,61	313,05	132,28

w złotych								
Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie			plan 2007r wg. stanu na dn. 30.06.07r.	Dynamika %		
		2004	2005	2006		2005/2004	2006/2005	2007/2006
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.	Środki z funduszy celowych pozyskane na podstawie odrębnych przepisów	71 999	39 653	243 508	87 500	55,07	614,10	35,93
7.	Inne środki określone w odrębnych przepisach	198 093	207 518	210 156	210 157	104,76	101,27	100,00
8.	Środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, z budżetu Unii Europejskiej i z innych źródeł	521 757	4 212 088	2 172 882	552 658	807,29	51,59	25,43
9.	Ogółem dochody	36 143 611	40 950 615	38 537 397	40 654 869	113,30	94,11	105,49

Źródło: Opracowanie własne.

Dynamika dochodów w latach 2004-2007 w porównaniu do roku poprzedniego miała tendencje zarówno wzrostową jak i spadkową. W badanym okresie niepokojącym zjawiskiem jest spadek dochodów z majątku powiatu, a także części równoważącej subwencji ogólnej. Natomiast udział powiatu w dochodach budżetu państwa tj. w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych wykazuje tendencję wzrostową. Zestawienie dochodów i wydatków w poszczególnych latach, kształtowanie się deficytu w poszczególnych latach oraz wysokość zadłużenia wskazuje, że dochody własne są niewystarczająca na realizację zadań ustawowych.

11.2. Wydatki

Wykonanie głównych grup wydatków tj. bieżących i majątkowych powiatu bielskiego w latach 2004-2007 przedstawia tabela 15, natomiast dynamikę tych wydatków tabela 16.

Tabela 15. Wykonanie wydatków w latach 2004-2007 oraz udział wydatków majątkowych w dochodach i wydatkach ogółem

w złotych					
Lp.	Wydatki ogółem	Wykonanie			plan 2007 na dn.30.06.2007r
		2004r	2005	2006	
1	2	3	4	5	6
1	Wydatki ogółem	35 876 793	42 087 970	39 466 101	45 017 204
	w tym:				
a)	wydatki bieżące	30 601 877	33 090 370	33 194 717	36 111 803
b)	wydatki majątkowe	5 274 916	8 997 600	6 271 384	8 905 401
2	Dochody ogółem	36 143 611	40 950 615	38 537 397	40 654 869
3	% udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	14,70	21,38	15,89	19,78
4	% udział wydatków inwestycyjnych w dochodach ogółem	14,59432484	21,97183119	16,27350181	21,9048818

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 16. Dynamika wydatków powiatu bielskiego w latach 2004-2007 (%)

w złotych				
Lp.	Wyszczególnienie		2006/2005	2007/2006
1	2	3	4	5
1.	Wydatki ogółem	117,31	93,77	114,07
	w tym:			
a)	wydatki bieżące	108,13	100,32	108,79
b)	wydatki inwestycyjne	170,57	69,70	142,00

Źródło: Opracowanie własne.

W latach 2004-2007 najwyższe nakłady na inwestycje miały miejsce w 2005 r. Stanowiły one 21,38% wydatków ogółem i 21,97 % dochodów ogółem. Również w 2005 r. najwyższy był wzrost wydatków bieżących. Powiaty mają ograniczone możliwości finansowe finansowania inwestycji. Głównym elementem ograniczającym z jednej strony są prawne możliwości pozyskiwania dochodów przez powiaty określone np. w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, oraz innych ustawach określających źródła dochodów np. ustawie o gospodarce nieruchomościami, z drugiej zaś konieczność realizacji coraz większych zadań ustawowych na rzecz lokalnej społeczności. W związku z tym istotnym elementem, który może poprawić możliwości inwestycyjne powiatu są środki zewnętrzne a zwłaszcza środki zagraniczne oraz zmiany legislacyjne.

II. Zadania polegające na poprawie sytuacji w danym obszarze

1. Zadania polegające na poprawie środowiska przyrodniczego

Najpoważniejszym zadaniem polegającym na poprawie sytuacji na terenie powiatu bielskiego w zakresie ochrony środowiska jest rozwiązanie problemów z właściwym zagospodarowaniem odpadów, które będzie zadaniem koordynowanym przez fundusze ochrony środowiska, szczególnie Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, realizowane przez samorządy gminne w układzie związku komunalnego gmin.

Z uwagi na powyższe planowanym zadaniem inwestycyjnym jest Zakład Zagospodarowania Odpadów, obsługujący nie tylko teren powiatu bielskiego, lecz również hajnowskiego i siemiatyckiego, z lokalizacją na terenie gminy Bielsk Podlaski.

2. Rynek pracy

Podstawowe cele w zakresie przeciwdziałania bezrobociu, to:

- wzrost zatrudnienia w powiecie,
- dostosowanie wiedzy, wykształcenia i umiejętności zawodowych mieszkańców powiatu do wymogów lokalnego rynku pracy,
- pobudzenie zdolności przystosowawczych do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy i mobilności zawodowej mieszkańców powiatu,
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym zwiększanie motywacji mieszkańców do podejmowania samozatrudnienia.

Działania na rzecz poprawy sytuacji na rynku pracy w powiecie:

1. Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy
2. Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz rozwoju zawodowego mieszkańców, w celu dostosowywania zawodowych zasobów ludzkich do potrzeb lokalnego rynku pracy
3. Wspieranie osób zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą
4. Pomoc w reorientacji zawodowej osób odchodzących z rolnictwa
5. Zwiększenie efektywności i jakości obsługi rynku pracy

Działanie 1. Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy.

Opis działania:

- tworzenie nowych miejsc pracy przez pracodawców dzięki dofinansowaniu im kosztów zatrudnienia nowych osób, lub refundowaniu kosztów wyposażenia lub doposażenia tworzonych stanowisk pracy,
- kierowanie na subsydiowane miejsca pracy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy: bezrobotnych do 25 roku życia, długotrwale bezrobotnych, bezrobotnych powyżej 50 roku życia, bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bezrobotnych niepełnosprawnych, bezrobotnych samotnie wychowujących dzieci.

Działanie 2. Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz rozwoju zawodowego mieszkańców w celu dostosowywania zasobów ludzkich do potrzeb lokalnego rynku pracy

Opis działania:

- szkolenia podwyższające kwalifikacje zawodowe w kierunkach najbardziej pożądanych z punktu widzenia rozwoju rynku pracy w powiecie,
- staże i przygotowania zawodowe w miejscu pracy umożliwiające nabycie praktycznych umiejętności zawodowych,
- usługi doradcze wspomagające kształtowanie kariery zawodowej,
- warsztaty edukacyjne dla młodzieży i dorosłych ukierunkowane na promocję konieczności podnoszenia kwalifikacji i uczenia się przez całe życie.

Działanie 3. Wspieranie osób zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą

Opis działania:

- usługi doradztwa zawodowego ukierunkowane na samozatrudnienie, jako alternatywę w karierze zawodowej,
- szkolenia w zakresie rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- przyznawanie bezrobotnym środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Działanie 4. Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa

Opis działań:

- świadczenie usług z zakresu doradztwa zawodowego w celu wsparcia przy wyborze nowego zawodu i uzyskania nowych kwalifikacji i umiejętności
- szkolenia i kursy zawodowe zapewniające zmianę kwalifikacji zawodowych,
- staże zawodowe,
- subsydiowane zatrudnienie z refundacją części kosztów poniesionych na stworzenie nowych miejsc pracy i refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy dla bezrobotnych.

Działanie 5. Zwiększenie efektywności i dostępności usług rynku pracy

Opis działań:

- podwyższanie jakości usług świadczonych przez instytucje rynku pracy poprzez doskonalenie kadr, wprowadzenie standardów usług rynku pracy oraz promocję usług,
- zwiększenie dostępności usług urzędu pracy poprzez realizację projektu „Urząd Pracy 7 dni w tygodniu, 24 godziny na dobę”.

3. Zadania do wykonania w zakresie społecznego funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia ze strony systemu pomocy społecznej

W celu niwelacji problemów wymienionych w I części planu proponuje się następujące działania:

a) Obszar I

Specyfika działań naprawczych:

1) Wczesna diagnoza i interwencja w zakresie działań naprawczych; diagnoza psychologiczno-pedagogiczna ukierunkowana na eksplorację potencjału intelektualnego, preferencji operacji poznawczych oraz obszarów intelektualnych środowiskowo zaniedbanych lub organicznie zdegradowanych.

Wczesną diagnozę psychologiczno-pedagogiczną objęci będą szczególnie uczniowie przejawiający trudności dydaktyczne, celem szybkiego podjęcia skutecznych działań zaradczych.

2) Terapia prowadzona będzie w zakresie:

- reedukacji,
- logopedii (utworzenie specjalistycznego gabinetu logopedycznego celem zwiększenia specjalistycznego wsparcia terapeutycznego dla dzieci z chorobami OUN),

– socjoterapii.

3) Szkolenia nauczycieli i rodziców w zakresie wczesnej interwencji oraz profilaktyki w zakresie najczęstszych dysfunkcji motoryczno-poznawczych (np. zaburzenia słuchu, mowy, motoryki dużej, małej, praksi oralnej, koordynacji wzrokowo-ruchowej) oraz zachowawczych (zaburzenia osobowości).

4) cykliczne oddziaływania profilaktyczne skierowane do młodzieży, rodziców i nauczycieli obejmujące problematykę patogenezę uzależnień od środków odurzających (aplikowanie o środki z programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na bazie EFS celem zmniejszenia obszaru wykluczenia społecznego oraz wypromowanie integracji społecznej).

b) Obszar II

Specyfika działań naprawczych:

1) Intensywne oddziaływania w zakresie reedukacji, naprawczych działań kompensacyjno-wyrównawczych (realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób przejawiających zachowania agresywne),

2) Szkolenia rodziców oraz nauczycieli w zakresie profilaktyki i niwelacji zachowań aspołecznych, degradujących osobowość dziecka.

c) Obszar III

Specyfika działań naprawczych:

1) Docelowym substytutem w odtwarzaniu relacji modelowego rodzeństwa będą wolontariusze szkół średnich, zadaniem których będzie wielowymiarowa pomoc młodzieży w minimalizowaniu implikacji sieroctwa duchowego.

Pomoc obejmować będzie wsparcie dydaktyczne, emocjonalne oraz ideologiczne.

d) Obszar IV

Specyfika działań naprawczych:

1) Wytypowane mikrośrodowisko (rodzina) do działań naprawczych objęte zostanie roczną opieką 3-4 osobowego zespołu specjalistów w zakresie prorodzinnej strategii pomocowej.

W skład takiego zespołu wchodzić będzie: psycholog, pedagog, reedukator oraz pracownik socjalny.

2) Podczas cyklicznych wizyt domowych każdy członek rodziny zostanie objęty indywidualnym programem działań naprawczych adekwatnie do etiologii oraz specyfiki dysfunkcji regulacyjnej.

3) Utworzenie Rodzinnego Domu Dziecka i zawodowych rodzin zastępczych celem zwiększenia wskaźnika realizacji postanowień sądu dotyczących kierowania dzieci do

placówek opiekuńczo-wychowawczych, a także odciążenia finansowego powiatu w zakresie wydatków na utrzymanie wychowanków umieszczonych na terenie innych powiatów.

e) Obszar V

Specyfika działań naprawczych:

Utworzenie specjalistycznego miejsca do przeprowadzania profesjonalnej diagnozy sfery intrapsychicznej dziecka dotkniętego traumą.

„Niebieski Pokój” zawierać będzie wszystkie standardy oraz wymogi niezbędne do optymalnego funkcjonowania i bezstresowej dziecku eksploracji treści traumatycznych.

f) Obszar VI

Specyfika działań naprawczych:

1) Szkolenia dla osób niepełnosprawnych, mające na celu przede wszystkim zwiększenie świadomości oraz umiejętności w zakresie generowania właściwych interakcji społecznych i zwalczania patogennych cech osobowościowych typu: defetyzm, zewnątrzsterowność, lękowe postawy społeczne itp., celem skuteczniejszej gradacji tychże osób w wymiarze społecznym i zawodowym.

3) Szkolenia osób niepełnosprawnych, celem zwiększenia umiejętności poruszania się na rynku pracy, w tym efektywnej eksploracji wolnych miejsc pracy.

4) Opracowanie oraz uruchomienie baz danych dla osób niepełnosprawnych o lokalnych rynkach pracy zawierające informacje o:

- ofertach zatrudnienia,
- formach zatrudnienia,
- możliwościach podnoszenia kwalifikacji,
- możliwościach uzyskania wsparcia finansowego.

4. Zadania do wykonania w sferze ochrony zdrowia

W SP ZOZ niezbędna jest modernizacja i remonty kapitalne obiektów szpitala, w szczególności:

- modernizacja i wyposażenie Oddziału Intensywnej Terapii,
- modernizacja i wyposażenie Bloku Operacyjnego,
- modernizacja i wyposażenie Centralnej Sterylizacji,
- wyposażenie radiologii w nowoczesną aparaturę, w tym w tomograf komputerowy wraz z remontem pomieszczeń – działanie realizowane w ramach projektu „Profilaktyka i

wykrywanie wczesnych postaci chorób nowotworowych i gruźlicy płuc za pomocą badań radiologicznych w SPZOZ w Bielsku Podlaskim”,

- budowa sieci gazów medycznych,
- remont i modernizacja Pododdziału Niemowlęcego na Oddziale Dziecięcym,
- remont boksów melcerowskich na Oddziale Obserwacyjno – Zakaźnym,
- rozbudowa i remont ZOL i oddziału Rehabilitacyjnego,
- dostosowanie pomieszczeń Oddziału Chirurgicznego do wymogów sanitarno – epidemiologicznych,
- remont i modernizacja kuchni,
- dostosowanie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego do wymogów sanitarno – epidemiologicznych,
- remont dachu na Bloku A,TR i Z,
- dostosowanie pomieszczeń na potrzeby Archiwum,
- remont suterenu tj. korytarzy i pomieszczeń,
- wymiana agregatu prądotwórczego.

5. Zadania do wykonania w sferze opieki społecznej

Na lata 2007-2013 przewiduje się do wykonania następujące zadania inwestycyjne przez DPS w Brańsku:

1. wykonanie termomodernizacji budynków polegającej na wymianie stolarki okiennej i drzwiowej oraz ocieplenie stropu i stropodachów wełną mineralną,
2. modernizacja sieci komputerowej,
3. urządzenie terenów rekreacyjnych, m.in. mini parku, ścieżek zdrowia itp.,
4. zagospodarowanie pomieszczeń na strychu budynku i urządzenie tam pracowni terapeutycznych dla sprawnych fizycznie mieszkańców DPS,
5. modernizacja dźwigu hydraulicznego Doposażenie Domu w sprzęt transportowy oraz sprzęt rehabilitacyjny.

6. Zadania do wykonania w sferze oświaty

1. Przebudowa, rozbudowa i remont budynku Zespołu Szkół Nr 2 przy ul. Wojska Polskiego 17 na potrzeby Zespołu Szkół Specjalnych w Bielsku Podlaskim, w tym dobudowa windy dla osób niepełnosprawnych.

2. Rozbudowa i adaptacja budynku I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Bielsku Podlaskim o salę gimnastyczną z zapleczem – adaptacja istniejącej sali gimnastycznej na blok dydaktyczny i istniejącego dziedzińca wewnętrznego na aulę szkolną.

3. Remont kapitalny hali sportowej wraz z wykonaniem zaplecza technicznego i modernizacja boiska szkolnego przy Zespole Szkół Nr 1 im. Marszałka Józefa Klemensa Piłsudskiego w Bielsku Podlaskim.

4. Termomodernizacja obiektów szkolnych:

- I Liceum Ogólnokształcących im. Tadeusza Kościuszki w Bielsku Podlaskim,
- II Liceum Ogólnokształcących im. Bronisława Taraszkiewicza w Bielsku Podlaskim,
- Zespół Szkół Nr 1 im. Marszałka Józefa Klemensa Piłsudskiego w Bielsku Podlaskim,
- Zespół Szkół Nr 3 im. Władysława Stanisława Reymonta w Bielsku Podlaskim,
- Zespół Szkół Nr 4 im. Ziemi Podlaskiej w Bielsku Podlaskim,
- Zespół Szkół Specjalnych w Bielsku Podlaskim

7. Zadania do wykonania w sferze społeczeństwa informacyjnego

Dynamiczny rozwój technologii informacyjnych i coraz powszechniejsze stosowanie rozwiązań informatycznych wskazuje na potrzebę dokonywania cyklicznej wymiany na wydajniejszy sprzętu komputerowego, zwiększania przepustowości łączy dostępowych do Internetu, poprawę bezpieczeństwa systemów informatycznych, wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań obiegu dokumentów i innych elektronicznych narzędzi wspomagających procesy pracy i obsługi klientów w jednostkach organizacyjnych. Ważne jest przy tym uświadomienie pracownikom samorządowym ich roli w procesie tworzenia w Polsce wirtualnego urzędu w kontakcie administracji z klientami. Ta nowa płaszczyzna obsługi klienta nie wyklucza form tradycyjnych: osobistej i pisemnej, a dla ich sprawnego i skutecznego funkcjonowania nadal niezbędny jest człowiek.

Zachodzące zmiany wymagają zatrudniania w jednostkach osób o przygotowaniu informatycznym oraz podnoszenie kwalifikacji już zatrudnionych, aby można było tworzyć nowoczesną i przyjazną administrację powiatową, z działającymi równolegle i dostępnymi całodobowo e-urzędami. Istotne jest również, w świetle pojawiających się nowych potrzeb i obowiązków związanych z tworzeniem e-administracji (np. wdrożenie podpisu elektronicznego), bieżące udostępnianie przez jednostki informacji publicznej podlegającej publikacji w BIP.

8. Zadania do realizacji w zakresie infrastruktury drogowej

Z danych zawartych w I części planu wynika, że powiat bielski zarządza 654,4 km dróg, z których 340,3 km wymaga przebudowy, 296,9 km wymaga remontów okresowych, pozostałe – niewielkich napraw bieżących. Ogólny koszt doprowadzenia sieci dróg do stanu zadowalającego ich użytkowników wynosi około 319,1mln zł. Kwota ta nie uwzględnia nakładów jakie należałoby ponosić corocznie na sukcesywną modernizację 66 obiektów mostowych, które budowane były w latach siedemdziesiątych i wcześniej. Najpilniejsze zadania to modernizacja mostu położonego w ciągu ulicy Widowskiej w Bielsku Podlaskim (wartość inwestycji ok. 600 tys. zł) i przebudowa mostu na rzece Brzeznica na przepust z blach prefabrykowanych (wartość robót około 1mln zł).

Tabela 17. Potrzeby finansowe doprowadzenia dróg powiatowych do zadowalającego stanu technicznego w podziale na gminy oraz w przeliczeniu na 1km drogi

Gmina	m. Brańsk	g. Brańsk	m. Bielsk	g. Bielsk
Długość dróg powiatowych	18,49	114,009	13,39	189,14
Wartość potrzebnych remontów i przebudów	9 395 171,51	49 555 830,52	7 015 124,83	96 508 335,10
Wartość potrzebnych remontów i przebudów na 1km drogi	508 121,77	434 665,95	523 907,75	510 242,8
Gmina	g. Wyszki	g. Orła	g. Boćki	g. Rudka
Długość dróg powiatowych	113,24	86,30	103,14	19,72
Wartość potrzebnych remontów i przebudów	57 671 700,48	41 255 438,68	49 407 367,37	8 335 522,07
Wartość potrzebnych remontów i przebudów na 1km drogi	509 287,36	478 057,88	479 013,49	422 736,70

Źródło: Opracowanie własne.

Wykaz najpilniejszych do wykonania prac modernizacyjnych z podziałem na drogi miejskie i zamiejskie:

Miasto Bielsk Podlaski:

- 1) przebudowa drogi nr 2272B ul. Chmielna
- 2) przebudowa mostu położonego w ciągu ul. Widowskiej
- 3) przebudowa drogi nr 2274B ul. Szpitalna
- 4) przebudowa drogi nr 1611B ul. Widowska na odcinku od mostu w kierunku końca zwartej zabudowy

Miasto Brańsk:

- 1) przebudowa drogi nr 1599B w kierunku miejscowości Załuskie

- 2) przebudowa drogi nr 1598B w kierunku miejscowości Poletyły
- 3) przebudowa drogi nr 1572B ul. Binduga i Kilińskiego

drogi zamiejskie:

- 1) przebudowa drogi nr 1697B Mień - Rudka – Solniki - Boćki
- 2) przebudowa drogi nr 1704B od drogi powiatowej nr 1697B – Sielc – granica powiatu
- 3) przebudowa drogi nr 1599B Brańsk - Załuskie Kościelne – Załuskie Koronne
- 4) przebudowa drogi nr 1680B Spiczki - Orla
- 5) przebudowa drogi nr 1592B Wyszki – Mierzwin - Olędzkie
- 6) przebudowa drogi nr 1683B Lewki – Rajki – Kozły – Podbiele - Dubiażyn
- 7) przebudowa drogi nr 1695B Popławy Oleksin
- 8) przebudowa drogi nr 1679B Mokre – Knorydy – Starowieś - Boćki
- 9) przebudowa drogi nr 1609B Bielsk Podlaski – Hryniewiczze Duże – Hryniewiczze Małe - Rzepniewo
- 10) przebudowa drogi nr 1608B Rzepniewo – Knorozy – Zubowo
- 11) przebudowa drogi nr 1701B od drogi wojewódzkiej nr 681 w kierunku miejscowości Niemyje Ząbki
- 12) przebudowa drogi nr 1583B Szczepany – Niewino Borowe
- 13) przebudowa drogi nr 1576B Falki - Filipy – Samułki
- 14) przebudowa drogi nr 1681B Łubin Kościelny – Truski – Olszewo

III. Podział projektów w układzie 2007-2013

1. Projekty dotyczące rozwoju zasobów ludzkich

Tabela 18. Wykaz projektów dot. rozwoju zasobów ludzkich

Lp.	Nazwa projektu	Jednostka wdrażająca	Czas realizacji	Całkowity koszt realizacji w zł.	Udział własny w zł.	Środki budżetu państwa w zł.	Środki z funduszy UE w zł.	Środki Funduszu Pracy w zł.	Oczekiwane rezultaty
1.	„Aktywność szansą kobiet”	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	marzec 2007- marzec 2008	162 492	0	0	125 154	37 338	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników - 45 osób - z poradnictwa zawodowego skorzysta – 45 osób - z pośrednictwa pracy skorzysta – 45 osób - kwalifikacje zawodowe uzyska lub podwyższy -40 osób - pierwsze doświadczenie zawodowe podczas stażu zdobędzie – 20 osób - przygotowanie zawodowe w miejscu pracy odbędzie – 5 osób - powstanie 15 nowych stanowisk pracy
2.	„Wystartuj w przyszłość”	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń - grudzień 2007	314 900	0	0	228 500	86 400	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników - 72 osoby - z poradnictwa zawodowego skorzysta – 72 osoby - z pośrednictwa pracy skorzysta – 72 osoby - kwalifikacje zawodowe uzyska lub podwyższy -10 osób - pierwsze doświadczenie zawodowe podczas stażu zdobędzie – 57 osób - dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzyma – 5 osób - powstanie 16 nowych stanowisk pracy

Lp.	Nazwa projektu	Jednostka Wdrażająca	Czas realizacji	Całkowity koszt realizacji w zł.	Udział własny w zł.	Środki budżetu państwa w zł.	Środki z funduszy UE w zł.	Środki Funduszu Pracy w zł.	Oczekiwane rezultaty
3.	„Ponownie aktywni”	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń - grudzień 2007	443 300	0	0	326 900	116 400	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników - 107 osób - z poradnictwa zawodowego skorzysta – 107 osób - z pośrednictwa pracy skorzysta – 107 osób - kwalifikacje zawodowe uzyska lub podwyższy- 47 osób - skorzysta z zatrudnienia subsydiowanego – 35 osób - dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzyma - 15 osób - przygotowanie zawodowe w miejscu pracy odbędzie – 10 osób - powstanie 48 nowych stanowisk pracy
4.	Programy (działania), podejmowane przez urząd, finansowane ze środków Funduszy Pracy.	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń – grudzień 2007	2 078 029	0	0	0	2 078 029	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zaktywizowanych osób: 555 Osoby skorzystają z następujących form: - poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy; - szkolenia zawodowe indywidualne i grupowe- 79 osób - zatrudnienie subsydiowane – 47 osób - dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej - 26 osób - przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, staż – 326 osób - doposażenie stanowiska pracy; - inne - 2 - powstanie 160 nowych stanowisk pracy

Lp.	Nazwa projektu	Jednostka wdrażająca	Czas realizacji	Całkowity koszt realizacji w zł.	Udział własny w zł.	Środki budżetu państwa w zł.	Środki z funduszy UE w zł.	Środki Funduszu Pracy w zł.	Oczekiwane rezultaty
5.	Projekty, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Aktywizacja Zawodowa osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy: - bezrobotnych do 25 r.ż. - bezrobotnych długotrwale lub kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń - grudzień 2008	1 600 000	0	0	800 000	800 000	- liczba uczestników - 250 osób - z poradnictwa zawodowego skorzysta – 250 osób - z pośrednictwa pracy skorzysta – 250 osób - kwalifikacje zawodowe uzyska lub podwyższy – 80 osób - pierwsze doświadczenie zawodowe podczas stażu zdobędzie – 110 osób - przygotowanie zawodowe w miejscu pracy odbędzie – 10 osób - dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzyma – 20 osób - skorzysta z zatrudnienia subsydiowanego – 30 osób - powstanie 75 nowych stanowisk pracy
6.	- bezrobotnych pow. 50 r.ż. - bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego - bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 r.ż. - bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie pojęli zatrudnienia - bezrobotnych niepełnosprawnych.	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń - grudzień 2009r	1 500 000	0	0	750 000	750 000	- liczba uczestników - 250 osób - z poradnictwa zawodowego skorzysta – 250 osób - z pośrednictwa pracy skorzysta – 250 osób - kwalifikacje zawodowe uzyska lub podwyższy- 95 osób - skorzysta z zatrudnienia subsydiowanego - 30 osób - dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej otrzyma - 15 osób - przygotowanie zawodowe w miejscu pracy odbędzie - 10 osób - pierwsze doświadczenie zawodowe podczas stażu zdobędzie – 100 osób - powstanie 75 nowych stanowisk pracy

Lp.	Nazwa projektu	Jednostka wdrażająca	Czas realizacji	Całkowity koszt realizacji w zł.	Udział własny w zł.	Środki budżetu państwa w zł.	Środki z funduszy UE w zł.	Środki Funduszu Pracy w zł.	Oczekiwane rezultaty
7.	Projekty, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Aktywizacja Zawodowa osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy:	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń - grudzień 2010	1 450 000	0	0	725 000	725 000	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników - 245 osób - z poradnictwa zawodowego skorzysta – 245 osób - z pośrednictwa pracy skorzysta - 245 osób - kwalifikacje zawodowe uzyska lub podwyższy - 80 osób - pierwsze doświadczenie zawodowe podczas stażu zdobędzie – 100 osób - dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzyma – 15 osób - skorzysta z zatrudnienia subsydiowanego – 38 osób - przygotowanie zawodowe w miejscu pracy odbędzie – 12 osób - powstanie 73 nowych stanowisk pracy
8.	<ul style="list-style-type: none"> - bezrobotnych do 25 r.ż. - bezrobotnych długotrwale lub kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka - bezrobotnych pow. 50 r.ż. - bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego 	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń - grudzień 2011	1 250 000	0	0	625 000	625 000	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników - 240 osób - z poradnictwa zawodowego skorzysta – 240 osób - z pośrednictwa pracy skorzysta – 240 osób - kwalifikacje zawodowe uzyska lub podwyższy - 80 osób - skorzysta z zatrudnienia subsydiowanego – 30 osób - dotacje na rozpoczęcie działalności otrzyma - 15 osób - przygotowanie zawodowe w miejscu pracy odbędzie – 10 osób - pierwsze doświadczenie zawodowe podczas stażu uzyska – 105 osób - powstanie 73 nowych stanowisk pracy
9.	<ul style="list-style-type: none"> - bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 r.ż. - bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie pojęli zatrudnienia - bezrobotnych niepełnosprawnych. 	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń - grudzień 2012	1 150 000	0	0	575 000	575 000	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników - 230 osób - z poradnictwa zawodowego skorzysta – 230 osób - z pośrednictwa pracy skorzysta – 230 osób - kwalifikacje zawodowe uzyska lub podwyższy - 80 osób - skorzysta z zatrudnienia subsydiowanego – 30 osób - pierwsze doświadczenie zawodowe podczas staż uzyska – 100 osób - przygotowanie zawodowe w miejscu pracy odbędzie – 5 osób - dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzyma – 15 osób - powstanie 70 nowych stanowisk pracy

Lp.	Nazwa projektu	Jednostka wdrażająca	Czas realizacji	Całkowity koszt realizacji w zł.	Udział własny w zł.	Środki budżetu państwa w zł.	Środki z funduszy UE w zł.	Środki Funduszu Pracy w zł.	Oczekiwane rezultaty
10.	j.w.	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń - grudzień 2013	1 250 000	0	0	625 000	625 000	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników - 240 osób - z poradnictwa zawodowego skorzysta – 240 osób - z pośrednictwa pracy skorzysta – 240 osób - kwalifikacje zawodowe uzyska lub podwyższy – 80 osób - pierwsze doświadczenie zawodowe podczas stażu -105 osób - dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej – 15 osób - przygotowanie zawodowe w miejscu pracy – 10 osób - zatrudnienie subsydiowane – 30 osób - powstaną 73 nowe stanowiska pracy
11.	Aktywizacja Zawodowa osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń – grudzień 2008	2 000 000	0	0	0	2 000 000	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zaktywizowanych osób: 450 Osoby skorzystają z następujących form: <ul style="list-style-type: none"> - poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy; - szkolenia zawodowe indywidualne i grupowe - zatrudnienie subsydiowane - dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej - przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, staż - doposażenie stanowiska pracy i inne przewidziane Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. - powstanie 135 nowych stanowisk pracy
12.	Aktywizacja zawodowa bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń – grudzień 2009	1 900 000	0	0	0	1 900 000	<ul style="list-style-type: none"> Osoby skorzystają z w/w form - liczba zaktywizowanych osób: 430 - powstanie 129 nowych stanowisk pracy
13.	Aktywizacja zawodowa bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń – grudzień 2010	1 850 000	0	0	0	1 850 000	<ul style="list-style-type: none"> Osoby skorzystają z w/w form - liczba zaktywizowanych osób: 410 - powstaną 123 nowe stanowiska pracy

Lp.	Nazwa projektu	Jednostka wdrażająca	Czas realizacji	Całkowity koszt realizacji w zł.	Udział własny w zł.	Środki budżetu państwa w zł.	Środki z funduszy UE w zł.	Środki Funduszu Pracy w zł.	Oczekiwane rezultaty
14.	Aktywizacja zawodowa bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń – grudzień 2011	1 800 000	0	0	0	1 800 000	Osoby skorzystają z w/w form - liczba zaktywizowanych osób: 400 - powstanie 120 nowych stanowisk pracy
15.	Aktywizacja zawodowa bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń – grudzień 2012	1 750 000	0	0	0	1 750 000	Osoby skorzystają z w/w form - liczba zaktywizowanych osób: 380 - powstanie 114 nowych stanowisk pracy
16.	Aktywizacja zawodowa bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.	Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim	styczeń – grudzień 2013	1 650 000	0	0	0	1 650 000	Osoby skorzystają z w/w form - liczba zaktywizowanych osób: 360 - powstanie 108 nowych stanowisk pracy
17.	Utworzenie zawodowych rodzin zastępczych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim	2008	30 000	30 000	0	0	0	- odciążenie finansowe powiatu w zakresie wydatków na utrzymanie wychowanków umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów
18.	Utworzenie placówki rodzinnej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim	2011	120 000	120 000	0	0	0	- zwiększenie wskaźnika realizacji postanowień sądu dotyczących kierowania dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych - odciążenie finansowe powiatu w zakresie wydatków na utrzymanie wychowanków umieszczonych na terenie innych powiatów
19.	Utworzenie specjalistycznego gabinetu logopedycznego	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim	2010	10 000	1 500	0	8 500	0	- zwiększenie specjalistycznego wsparcia terapeutycznego dla dzieci z chorobami OUN

Lp.	Nazwa projektu	Jednostka wdrażająca	Czas realizacji	Całkowity koszt realizacji w zł.	Udział własny w zł.	Środki budżetu państwa w zł.	Środki z funduszy UE w zł.	Środki Funduszu Pracy w zł.	Oczekiwane rezultaty
20.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na bazie EFS Priorytet I – zatrudnianie i integracja społeczna	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim	2009	100 000	15 000	0	85 000	0	- zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego oraz wypromowanie integracji społecznej
21.	Nowe umiejętności – nowa praca	Centrum Kształcenia Praktycznego w Bielsku Podlaskim	wrzesień 2008 – marzec 2009	120 000	0	18 000	102 000	0	- liczba uczestników - 40 osób - z poradnictwa zawodowego skorzysta – 40 osób - kwalifikacje zawodowe uzyska lub podwyższy -40 osób
22.	Wykwalifikowany pracownik	Centrum Kształcenia Praktycznego w Bielsku Podlaskim	wrzesień 2009 – styczeń 2010	60 000	0	9 000	51 000	0	- liczba uczestników - 30 osób - z poradnictwa zawodowego skorzysta – 30 osób - kwalifikacje zawodowe uzyska lub podwyższy -30 osób
23.	Aktywny pracownik w firmie	Centrum Kształcenia Praktycznego w Bielsku Podlaskim	luty – czerwiec 2010	64 000	0	9 600	54 400	0	- liczba uczestników - 30 osób - z poradnictwa zawodowego skorzysta – 30 osób - kwalifikacje zawodowe uzyska lub podwyższy -30 osób
24.	Własny biznes – pewniejsza przyszłość	Centrum Kształcenia Praktycznego w Bielsku Podlaskim	wrzesień 2010 – luty 2011	60 000	0	9 000	51 000	0	- liczba uczestników - 24 osoby - z poradnictwa zawodowego skorzysta – 24 osoby - kwalifikacje zawodowe uzyska lub podwyższy -24 osoby

Źródło: Opracowanie własne.

2. Projekty dotyczące rozwoju infrastruktury

Tabela 19. Projekty dotyczące rozwoju infrastruktury

Lp.	Zamierzenie inwestycyjno-rozwojowe	Planowany termin realizacji w dniach lub latach	Szacunkowe całkowite koszty inwestycyjne w zł	Udział własny	Środki pozabudżetowe*	Instytucja wprowadzająca projekt / instytucja koordynująca jego wykonanie	Oczekiwane rezultaty
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Modernizacja stadionu szkolnego i hali sportowej przy Zespole Szkół Nr 1 im. Marszałka J.K. Piłsudskiego w Bielsku Podlaskim	2007-2009	2 750 000	480 000	2 270 000	Zespół Szkół Nr 1 w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bazy sportowej ZS Nr 1 z możliwością dostępu młodzieży z innych szkół, tj. z pobliskiego ZS Nr 3, Szkoły Podstawowej Nr 4 oraz Gimnazjum Nr 2 - obiekt umożliwi rozgrywanie zawodów sportowych powiatowych dla młodzieży z całego powiatu - nieodpłatne udostępnianie obiektu zwiększy zainteresowanie młodzieży sportem, a tym samym zmniejszy się ilość patologii - podniesienie prestiżu szkoły i powiatu - poprawa zdrowia młodzieży
2.	Budowa sali gimnastycznej i boisk szkolnych oraz modernizacja budynku szkolnego I Liceum ogólnokształcącego w Bielsku podlaskim wraz z budowa węzła cieplnego i zewnętrznej sieci cieplnej	2008-2010	8 719 000	1 380 000	7 339 000	Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bazy sportowej I LO – aktualnie szkoła ma małą salę gimnastyczną na 510 uczniów o wymiarach 9m × 19m co uniemożliwia prawidłowe prowadzenie zajęć sportowych - zwiększy się dostęp młodzieży z terenu miasta i powiatu do obiektów sportowych
3.	Kompleksowa termomodernizacja budynków powiatowych	2008-2009	4 863 386	972 677	3 890 709	Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie ilości zanieczyszczeń w środowisku naturalnym poprzez zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do powietrza - zwiększenie efektywności wykorzystania energii cieplnej - zapewnienie komfortu cieplnego w budynkach powiatowych

Lp.	Zamierzenie inwestycyjno-rozwojowe	Planowany termin realizacji w dniach lub latach	Szacunkowe całkowite koszty inwestycyjne w zł	Udział własny	Środki pozabudżetowe*	Instytucja wprowadzająca projekt / instytucja koordynująca jego wykonanie	Oczekiwane rezultaty
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
4.	Przebudowa, i rozbudowa budynku Zespołu Szkół Nr 2 przy ul. Wojska Polskiego 17w Bielsku Podlaskim na potrzeby Zespołu Szkół Specjalnych	2007-2008	2 621 722	1 822 312	799 410	Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	- Przystosowanie obiektu szkolnego do potrzeb dzieci i młodzieży Zespołu Szkół Specjalnych w tym osób niepełnosprawnych
5.	Modernizacja i wyposażenie Oddziału Intensywnej Terapii	2008-2009	3 200 000	320 000	2 880 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Poprawa stanu sanitarnego i osiągnięcie wymaganych standardów – Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu
6.	Modernizacja i wyposażenie Bloku Operacyjnego	2008-2009	5 500 000	550 000	4 950 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Zwiększenie liczby zabiegów operacyjnych. – Poprawa stanu sanitarnego i osiągnięcie wymaganych standardów. – Zmniejszenie kosztu zabiegu operacyjnego.
7.	Modernizacja i wyposażenie Centralnej Sterylizacji	2008-2009	3 000 000	300 000	2 700 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Poprawa stanu sanitarnego i osiągnięcie wymaganych standardów – Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentów
8.	Wyposażenie Radiologii w nowoczesną aparaturę, w tym w tomograf komputerowy wraz z remontem pomieszczeń – działanie realizowane w ramach projektu „Profilaktyka i wykrywanie wczesnych postaci chorób nowotworowych i gruźlicy płuc za pomocą badań radiologicznych w SPZOZ w Bielsku Podlaskim”	2008	5 000 000	750 000	4 250 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Poprawa stanu sanitarnego i osiągnięcie wymaganych standardów – Zwiększenie możliwości diagnostycznych i tym samym poprawa wykrywalności chorób zwłaszcza nowotworów płuc i gruźlicy
9.	Budowa sieci gazów medycznych	2008-2009	2 800 000	280 000	2 520 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Poprawa stanu sanitarnego i osiągnięcie wymaganych standardów

Lp.	Zamierzenie inwestycyjno-rozwojowe	Planowany termin realizacji w dniach lub latach	Szacunkowe całkowite koszty inwestycyjne w zł	Udział własny	Środki pozabudżetowe*	Instytucja wprowadzająca projekt / instytucja koordynująca jego wykonanie	Oczekiwane rezultaty
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
10.	Remont i modernizacja Pododdziału Niemowlęcego na Oddziale Dziecięcym	2008	350 000	50 000	300 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Poprawa stanu sanitarnego i osiągnięcie wymaganych standardów.
11.	Remont boksów melcerowskich na Oddziale Obserwacyjno - Zakaźnym	2008-2010	600 000	50 000	550 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Możliwość objęcia opieką pacjentów z całego regionu wschodniego, co zwiększy dochód SP ZOZ. – Osiągnięcie wymaganych standardów.
12.	Rozbudowa i remont ZOL i Oddziału Rehabilitacyjnego	2009-2013	12 000 000	1 200 000	10 800 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Poprawa stanu sanitarnego i osiągnięcie wymaganych standardów – Zwiększenie ilości i jakości wykonywanych zabiegów oraz poszerzenie bazy rehabilitacyjnej – Zwiększenie przychodu dla SP ZOZ
13.	Dostosowanie pomieszczeń oddziału Chirurgicznego do wymogów sanitarno - epidemiologicznych	2008-2010	400 000	100 000	300 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Poprawa stanu sanitarnego i osiągnięcie wymaganych standardów – Zwiększenie bezpieczeństwa epidemiologicznego pacjentów i poprawa warunków
14.	Dostosowanie pomieszczeń Oddziału Ortopedyczno – Urazowego do wymogów sanitarno-epidemiologicznych	2008-2010	400 000	100 000	300 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Poprawa stanu sanitarnego i osiągnięcie wymaganych standardów – Zwiększenie bezpieczeństwa epidemiologicznego pacjentów i poprawa warunków pobytu
15.	Remont i modernizacja kuchni	2008-2011	1 500 000	150 000	1 350 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Poprawa stanu sanitarnego i osiągnięcie wymaganych standardów

Lp.	Zamierzenie inwestycyjno-rozwojowe	Planowany termin realizacji w dniach lub latach	Szacunkowe całkowite koszty inwestycyjne w zł	Udział własny	Środki pozabudżetowe*	Instytucja wprowadzająca projekt / instytucja koordynująca jego wykonanie	Oczekiwane rezultaty
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
16.	Dostosowanie Szpitalnego Oddziału ratunkowego do wymogów sanitarno-epidemiologicznych	2008-2011	300 000	30 000	270 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Poprawa stanu sanitarnego i osiągnięcie wymaganych standardów. – Zwiększenie bezpieczeństwa epidemiologicznego pacjentów i poprawa warunków pobytu
17.	Remont dachu na Bloku A, TR i Z	2008-2011	400 000	0	400 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Poprawa stanu bezpieczeństwa budynków
18.	Dostosowanie pomieszczeń na potrzeby Archiwum	2008-2009	180 000	80 000	100 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Utworzenie właściwych warunków do archiwizowania dokumentacji medycznej
19.	Remont suterenu tj. korytarzy i pomieszczeń	2008-2009	200 000	100 000	100 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Poprawa stanu sanitarnego i osiągnięcie wymaganych standardów
20.	Wymiana agregatu prądotwórczego	2008-2009	500 000	50 000	450 000	SP ZOZ w Bielsku Podlaskim	– Poprawa bezpieczeństwa szpitala
21.	Promowanie zdrowego wypoczynku poprzez stworzenie systemu szlaków turystycznych w Powiecie Bielskim	2009-2010	500 000	50 000	450 000	Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	- Poprawa aktywności fizycznej społeczeństwa poprzez promowanie aktywnych form wypoczynku i kształtowanie prozdrowotnego i proekologicznego stylu życia -Podniesienie poziomu wiedzy ekologicznej społeczeństwa
22.	Termomodernizacja obiektu z wymianą stolarki okiennej i drzwiowej oraz docieplenie stropów wełną mineralną	2007-2008	558 810	117 000	441 810	Dom Pomocy Społecznej w Brańsku / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	- Poprawa efektu ekologicznego, warunków mieszkaniowych i estetyki budynków

Lp.	Zamierzenie inwestycyjno-rozwojowe	Planowany termin realizacji w dniach lub latach	Szacunkowe całkowite koszty inwestycyjne w zł	Udział własny	Środki pozabudżetowe*	Instytucja wprowadzająca projekt / instytucja koordynująca jego wykonanie	Oczekiwane rezultaty
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
23.	Modernizacja dźwigu hydraulicznego w budynku Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II	2008-2013	120 000	12 000	108 000	Dom Pomocy Społecznej w Brańsku / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	- Dostosowanie do standardów i likwidacja barier architektonicznych
24.	Modernizacja sieci komputerowej	2008-2013	50 000	20 000	30 000	Dom Pomocy Społecznej w Brańsku / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	- Unowocześnienie systemów komputerowych
25.	Urządzenie terenów rekreacyjnych	2008-2013	50 000	15 000	35 000	Dom Pomocy Społecznej w Brańsku / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	- Poprawa estetyki, dostosowanie do standardów i likwidacja barier architektonicznych
26.	Zagospodarowanie pomieszczeń na strychu i urządzenie tam pracowni terapeutycznych dla sprawnych fizycznie mieszkańców	2008-2013	100 000	10 000	90 000	Dom Pomocy Społecznej w Brańsku / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	- Poprawa warunków do prowadzenia zajęć terapeutycznych
27.	Doposażenie Domu w sprzęt transportowy oraz sprzęt rehabilitacyjny	2008-2013	165 000	16500	148500	Dom Pomocy Społecznej w Brańsku / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	- Unowocześnienie bazy sprzętowej
28.	Przebudowa drogi 1592B Wyszki – Mierzwin – Ołędzkie – do drogi wojewódzkiej nr 681	2008	2 821 000	282 100	2 538 900	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 7,971km- skrócenie czasu podróży, wzrost komfortu jazdy, poprawa dostępności do inst. adm. Publicznej, kultury, oświaty, uatrakcyjnienie terenu pod względem gospodarczym itp.

Lp.	Zamierzenie inwestycyjno-rozwojowe	Planowany termin realizacji w dniach lub latach	Szacunkowe całkowite koszty inwestycyjne w zł	Udział własny	Środki pozabudżetowe*	Instytucja wprowadzająca projekt / instytucja koordynująca jego wykonanie	Oczekiwane rezultaty
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
29.	Przebudowa drogi nr 1680B Spiczki – Orla	2008	1 470 000	147 000	1 323 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 2,882km- pozostałe jak wyżej...
30.	Przebudowa drogi nr 1607B od drogi nr 1601B - Pilipki	2008	225 000	68 000	157 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 1,3km- pozostałe jak wyżej...
31.	Przebudowa drogi nr 1590B odcinek od drogi 1575B -Husaki	2008	430 000	171 000	259 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 1,7km- pozostałe jak wyżej...
32.	Przebudowa drogi nr 1613B ulica w miejscowości Miękisze	2008	300 000	150 000	150 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 0,5km- pozostałe jak wyżej...
33.	Przebudowa drogi nr1677B od drogi nr 1654B - Reduty	2008	280 000	140 000	140 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 0,6km- pozostałe jak wyżej...
34.	Przebudowa drogi nr 1696B odcinek Torule - Wojtki	2008	300 000	90 000	210 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 1,6km- pozostałe jak wyżej...
35.	Przebudowa drogi Nr 1591B od dr.krajowej Nr 19-Deniski	2008-2009	800 000	356 000	444 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 2,4km- pozostałe jak wyżej...

Lp.	Zamierzenie inwestycyjno-rozwojowe	Planowany termin realizacji w dniach lub latach	Szacunkowe całkowite koszty inwestycyjne w zł	Udział własny	Środki pozabudżetowe*	Instytucja wprowadzająca projekt / instytucja koordynująca jego wykonanie	Oczekiwane rezultaty
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
36.	Przebudowa układu komunikacyjnego drogi nr 1704B od granicy powiatu do dr. nr 1697B i droga nr 1697B Mień – Rudka - Boćki	2008-2009	6 037 494	603 749	5 433 745	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 7,363km- pozostałe jak wyżej...(wraz z powiatem siemiatyckim 1,04km)
37.	Przebudowa drogi nr 1599B Brańsk – Załuskie Kościelne – Załuskie Koronne	2008-2010	4 428 000	442 800	3 985 200	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 6,207km- pozostałe jak wyżej...
38.	Przebudowa drogi nr 1683B Dubiażyn – Kozły – Lewki – droga krajowa nr 66	2009-2011	5 020 000	502 000	4 518 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 4,323km- pozostałe jak wyżej...
39.	Przebudowa drogi nr 1581B Filipy – Wyszki	2009-2013	2 430 000	730 000	1 700 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 5,43km - pozostałe jak wyżej...
40.	Przebudowa drogi nr 1608B od drogi krajowej nr 19 – Rzepniewo – Knorozy - Zubowo	2009-2013	3 447 000	344 700	3 102 300	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 4,902km- pozostałe jak wyżej...
41.	Przebudowa drogi nr 1576B Filipy - Samułki	2008-2013	5 506 000	550 600	4 955 400	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 8,564km- pozostałe jak wyżej...

Lp.	Zamierzenie inwestycyjno-rozwojowe	Planowany termin realizacji w dniach lub latach	Szacunkowe całkowite koszty inwestycyjne w zł	Udział własny	Środki pozabudżetowe*	Instytucja wprowadzająca projekt / instytucja koordynująca jego wykonanie	Oczekiwane rezultaty
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
42.	Przebudowa drogi nr 1688B Piliki – Bolesty – Skrzypki – Truski – Koszewo - Kadłubówka	2008-2013	8 560 000	856 000	7 704 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 15,01km- pozostałe jak wyżej...
43.	Przebudowa drogi nr 1751B od granicy powiatu – Wygonowo - Andyjanki	2008-2013	3 675 000	367 500	3 307 500	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 6,091km- pozostałe jak wyżej...
44.	Przebudowa drogi nr 1679B od drogi nr 1681B – Topczykały do drogi krajowej nr 66	2008-2013	1 583 000	158 300	1 424 700	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 2,625km- pozostałe jak wyżej...
45.	Przebudowa mostu na rzece Biała ul. Widońskiej i ul. Chmielnej w Bielsku Podlaskim	2009-2010	2 800 000	280 000	2 520 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 1,162km- pozostałe jak wyżej...
46.	Przebudowa ul. Binduga i Kilińskiego w m. Brańsk	2009-2010	1 700 000	170 000	1 530 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	1 km kanału deszczowego, podniesienie nośności drogi z lekkiego na ciężki - pozostałe jak wyżej...
47.	Przebudowa drogi nr 1679B Mokre – Knorydy – Starowieś - Boćki	2009-2010	6 000 000	600 000	5 400 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 12,723km- pozostałe jak wyżej...
48.	Przebudowa drogi nr 1701B od drogi wojewódzkiej nr 681 – Niemyje Ząbki – do granicy powiatu	2009-2013	2 568 000	256 800	2 311 200	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 3,057km- pozostałe jak wyżej...

Lp.	Zamierzenie inwestycyjno-rozwojowe	Planowany termin realizacji w dniach lub latach	Szacunkowe całkowite koszty inwestycyjne w zł	Udział własny	Środki pozabudżetowe*	Instytucja wprowadzająca projekt / instytucja koordynująca jego wykonanie	Oczekiwane rezultaty
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
49.	Przebudowa drogi nr 1681B Łubin Kościelny – Truski – Olszewo	2009-2013	4 940 000	494 000	4 446 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 7,629km- pozostałe jak wyżej...
50.	Przebudowa drogi nr 1699B Brańsk – Brzeźnica – Szmurły	2009-2013	3 277 000	327 700	2 949 300	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 5,145km- pozostałe jak wyżej...
51.	Przebudowa drogi nr 1611B ul. w miejscowości Widowo – Ogrodniki - Łoknica	2009-2013	5 000 000	500 000	4 500 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 9,9km- pozostałe jak wyżej...
52.	Przebudowa drogi nr 1583B Szczepany – Niewino Borowe – Niewino Leśne – Niewino Popławskie	2010	4 403 000	440 300	3 962 700	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 7,757km- pozostałe jak wyżej...
53.	Przebudowa drogi nr 1609B Bielsk P. – Hryniewiczze Duże – Hryniewiczze Małe - Rzepniewo	2010-2011	4 110 000	411 000	3 699 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 7,432km- pozostałe jak wyżej...
54.	Przebudowa drogi nr 1598B w kierunku miejscowości Poletyły	2011	1 550 000	155 000	1 395 000	Powiatowy Zarząd Dróg w Bielsku Podlaskim / Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim	„przyrost” nawierzchni bitumicznej o 1,85km- pozostałe jak wyżej...

Źródło: Opracowanie własne.

Objaśnienia do tabelki:

* Pod pojęciem „Środki pozabudżetowe” należy rozumieć środki pozyskane z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, dotacji z budżetu państwa, dotacji samorządowych, PFRON, pożyczki oraz darowizny.

Proponowane inwestycje są zgodne z zasadami określonymi ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowania przestrzennym (Dz.U. 2003 nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

Wszystkie wyżej wymienione projekty (dot. inwestycji infrastrukturalnych i rozwoju zasobów ludzkich) mają priorytetowe znaczenie dla rozwoju powiatu. Będą one zgłaszane do realizacji grupowo, tj. wg tematu realizowanych inwestycji, w zależności od terminów ogłaszania naboru projektów w określonych priorytetach. W pierwszej kolejności będą zgłaszane projekty przeznaczone do realizacji w 2008 roku, a następnie te przeznaczone do realizacji w latach 2009-2013. Z uwagi na fakt, iż na dzień dzisiejszy brak jest dokładnych danych odnośnie kosztów kwalifikowanych do refundacji, w tabelach nr 18 i 19 przyjęto dane szacunkowe.

Zakłada się, że w przypadku niespełnienia przez projekt kryteriów określonych w Szczegółowym opisie priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013 zostanie on podzielony na kilka projektów o wartościach określonych w zapisach w/w dokumentu.

IV. Sytuacja finansowa powiatu na lata 2007-2013

Rada Powiatu uchwałą Nr VIII/55/07 z dnia 31 maja 2007 r. zatwierdziła limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne na lata 2007-2009, a tym samym określiła katalog zamknięty w zakresie inwestowania na te lata. Zakłada się, że zadania inwestycyjne ujęte w w/w załączniku będą finansowane ze środków zewnętrznych, w tym przede wszystkim ze środków zagranicznych. I tak limity wydatków inwestycyjnych na 2008 r. określono na kwotę 11 654 000 zł natomiast na 2009 r na kwotę 16 189 880 zł. Przewidywane pozyskanie przez powiat bielski środków zewnętrznych znalazło również swoje odzwierciedlenie w planowanych na lata 2007–2009 dochodach. Zakres zadań inwestycyjnych przedstawia załącznik Nr 3a do Uchwały Rady Powiatu z dnia 31 maja 2007r. (tab. nr 20)

Stan zadłużenia powiatu bielskiego na dzień 31.12.2006 r. w porównaniu do 31.12.2003 r. z uwzględnieniem faktycznie dokonanych spłat rat kredytów i pożyczek w latach 2004-2006 wzrósł o 1.927.369 zł. Konieczność zadłużania się wynika z ograniczonych możliwości płatniczych powiatu i potwierdza tezę o konieczności ostrożnego inwestowania z własnych środków finansowych a tym samym konieczności pozyskiwania środków zewnętrznych na inwestycje powiatowe. Przewiduje się, że już od 2008 roku wysokość rozchodów (spłat rat z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek) będzie kształtować się powyżej 2.000.000 zł.

Tabela 20. Limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne w latach 2007-2009, po zmianach

Lp.	Dział	Rozdz.	Nazwa zadania inwestycyjnego i okres realizacji (w latach)	Łączne koszty finansowe	Planowane wydatki							Jednostka organizacyjna realizująca program lub koordynująca wykonanie programu	
					rok budżetowy 2007 (8+9+10+11)	z tego źródła finansowania				2008 r.	2009 r.		
						dochody własne jst	kredyty i pożyczki	środki pochodzące z innych źródeł*	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	600	60014	Przebudowa układu komunikacyjnego droga 1704B od granicy powiatu - Sielc - do drogi 1697B i droga 1697B Mień - Rudka - Boćki (okres realizacji: 2008)	5 123 000				A.			5 123 000		Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim
								B.					
								C.					
2	600	60014	Przebudowa drogi 1592B Wyszki - Mierzwin - Olędzkie - do drogi wojewódzkiej nr 681 (okres realizacji: 2008)	2 821 000				A.			2 821 000		Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim
								B.					
								C.					
3	600	60014	Przebudowa drogi nr 1680B Spiczki - Orla (okres realizacji: 2008)	1 470 000				A.			1 470 000		Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim
								B.					
								C.					
4	600	60014	Przebudowa mostu ul. Widowskiej i ul. Chmielnej w Bielsku Podlaskim (okres realizacji: 2009/2010)	2 800 000				A.				2 000 000	Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim
								B.					
								C.					
5	600	60014	Przebudowa ul. Binduga i Kilińskiego (wniosek składany wspólnie z Gminą Miejską Brańsk) (okres realizacji: 2009/2010)	1 700 000				A.				700 000	Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim
								B.					
								C.					
6	600	60014	Przebudowa drogi nr 1679B Mokre - Knorydy - Starowieś - Boćki (okres realizacji: 2009/2010)	6 000 000				A.				3 000 000	Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim
								B.					
								C.					
7	600	60014	Przebudowa drogi nr 1599B Brańsk - Załuskie Kościelne - Załuskie Koronne (okres realizacji: 2009)	4 428 000				A.				4 428 000	Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim
								B.					
								C.					

Lp.	Dział	Rozdz.	Nazwa zadania inwestycyjnego i okres realizacji (w latach)	Łączne koszty finansowe	Planowane wydatki							Jednostka organizacyjna realizująca program lub koordynująca wykonanie programu
					rok budżetowy 2007 (8+9+10+11)	z tego źródła finansowania				2008 r.	2009 r.	
						dochody własne jst	kredyty i pożyczki	środki pochodzące z innych źródeł*	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
8	801	80120	Budowa sali gimnastycznej i boisk szkolnych oraz modernizacja budynku szkolnego I Liceum Ogólnokształcącego w Bielsku Podl. wraz z budową węzła ciepłego i zewnętrznej sieci ciepłej (okres realizacji: 2005/2009)	8 719 000	300 000	300 000		A.		2 240 000	6 061 880	Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim
								B.				
								C.				
Ogółem				33 061 000	300 000	300 000	0		0	11 654 000	16 189 880	x

Źródło: Opracowanie własne.

Objaśnienie do tabelki:

*Wybrać odpowiednie oznaczenie źródła finansowania:

A. Dotacje i środki z budżetu państwa (np. od wojewody, MEN, UKFiS, ...)

B. Środki i dotacje otrzymane od innych jst oraz innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych

C. Inne źródła

V. Spójność założonych celów z celami strategicznymi rozwoju woj. podlaskiego

Wyznaczone w ramach Planu Rozwoju Lokalnego cele są zgodne z założeniami „Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku” i jej celami strategicznymi, tj. celem strategicznym 1: „**Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa**” oraz pozostałymi celami strategicznymi 2-7.

Planowane do realizacji zadania są spójne względem siebie i pozwolą na osiągnięcie celu założonego we wstępie opracowania

VI. Oczekiwane wskaźniki Planu Rozwoju Lokalnego

Rozwój powiatu będzie uzależniony od dwóch grup czynników, tj:

- grupy czynników endogennych,
- grupy czynników egzogennych.

Implementacja Planu Rozwoju Lokalnego, osiągnięcie rezultatów przypisanych każdemu projektowi pozwoli na wygenerowanie wzrostu gospodarczego w skali całego powiatu. Jako wskaźniki planu rozwoju lokalnego należy przyjąć sumę poszczególnych cząstkowych wskaźników opisujących projekty przeznaczone do realizacji.

Zestawienie oczekiwanych wskaźników do osiągnięcia w układzie: produkty, rezultaty, oddziaływania przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Zestawienie oczekiwanych wskaźników do osiągnięcia

Produkty		Rezultaty		Oddziaływania	
Liczba przeszkolonych osób	1729	Podwyższenie wiedzy i umiejętności, zdobycie nowych kwalifikacji lub umiejętności zawodowych (osób)	1 924	Spadek stopy bezrobocia w powiecie	Do poziomu ok. 6,5%
Przyrost powierzchni bitumicznej w km	135,123	Zdobycie doświadczenia zawodowego (osób)	2 000		
Liczba zmodernizowanych stadionów w szt.	1	Subsydiowane miejsca pracy	650		
Liczba zbudowanych hal sportowych w szt.	1	Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	300		
Liczba utworzonych szlaków turystycznych w szt.	7	Nowe miejsca pracy	1 407		

Źródło: Opracowanie własne.

VII. Plan finansowy na lata 2007-2013

1. Projekty dotyczące rozwoju zasobów ludzkich

Tabela 22. Finansowanie projektów dotyczących rozwoju zasobów ludzkich

Źródła finansowania planu rozwoju lokalnego	Kwota (w zł)
Budżet JST	166 500
Budżet państwa	45 600
Środki UE	5 132 454
Inne środki – Fundusz Pracy	17 368 167
RAZEM:	22 712 721

Źródło: Opracowanie własne.

2. Projekty dotyczące rozwoju infrastruktury – okres 2007-2013

Tabela 23. Finansowanie projektów dotyczących rozwoju infrastruktury

Źródła finansowania planu rozwoju lokalnego	Kwota (w zł)
Budżet JST	23 553 113
Budżet państwa	1 150 000
Środki UE	105 014 264
Inne środki – PERON, Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy	3 275 000
RAZEM:	132 992 377

Źródło: Opracowanie własne.

VIII. Wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego

1. Finansowanie

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego uzależniona jest od wysokości pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, można stwierdzić, iż istnieje możliwość zabezpieczenia 15% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

Zakłada się również, że nie wykonanie wszystkich zadań w latach 2007-2013 powoduje przesunięcie ich realizacji na lata następne.

2. Instytucja wdrażająca Plan Rozwoju Lokalnego

Starostwo Powiatowe jako instytucja wdrażająca Plan odpowiedzialna jest za:

- opracowanie i składanie wniosków,
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami i zapisami w Planie,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

3. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego

Skuteczność Planu poddawana będzie bieżącej ocenie za pomocą wskaźników określonych w Tabeli 21. Do oceny planu mogą zostać użyte również wskaźniki postępu realizacji i oceny skuteczności wdrażanych projektów określonych w poszczególnych programach operacyjnych i w wytycznych opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Wskaźniki będą mierzone cyklicznie. Częstotliwość pomiaru wskaźników jest różna w zależności od kategorii wskaźnika. Bazowym okresem, wobec którego porównywane są zmiany wskaźników, jest rok.

Tabela 24. Częstotliwość pomiaru w zależności od kategorii wskaźników

	Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki oddziaływania
Projekt	po zakończeniu projektu	okresowo (co najmniej raz na pół roku)	corocznie

Źródło: Opracowanie własne.

Wartości wskaźników w momencie rozpoczęcia realizacji programu to tzw. dane bazowe. Relacja wartości osiągniętych wskaźników do danych bazowych będzie stanowić o efektywności interwencji.

Przy wyborze wskaźników fakultatywnych wybrano takie wskaźniki, które w sposób syntetyczny pozwolą ocenić postęp i efektywność realizacji projektu, a także będą możliwe do pomiaru – na podstawie danych z oficjalnej statystyki, ze statystyk prowadzonych przez Powiatowy Zarząd Dróg, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie bądź poprzez zamawiane próby, ankiety i badania.

4. Informacja i promocja

Informowanie i promocja odbywać się będzie poprzez organizowanie szkoleń i konferencji na temat możliwości pozyskania środków unijnych. W prasie lokalnej i regionalnej, w telewizji i radiu regionalnym oraz w internecie podawane będą systematycznie informacje na temat zaangażowania finansowego powiatu w realizację projektów współfinansowanych ze środków UE.

Wykaz tabel

Tabela 1. Powierzchnia ewidencyjna i kierunki wykorzystania powierzchni w powiecie bielskim	9
Tabela 2. Złoża kopalin w powiecie bielskim.....	10
Tabela 3. Powierzchnia obszarów chronionych w powiecie bielskim.....	11
Tabela 4. Stan rzek w powiecie bielskim	13
Tabela 5. Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu bielskiego w 2005 r. – sieć krajowa i regionalna	14
Tabela 6. Komunalne oczyszczalnie ścieków w powiecie bielskim w latach 2005-2006	16
Tabela 7. Wykaz wysypisk komunalnych na terenie powiatu bielskiego.....	18
Tabela 8. Udział osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi oraz kobiet w latach 2004– 2006	20
Tabela 9. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w powiecie bielskim w latach 2004-2006.....	21
Tabela 10. Dane dotyczące poszczególnych jednostek oświatowych.....	32
Tabela 11. Identyfikacja problemów w zakresie oświaty	36
Tabela 12. Zestawienie zbiorcze dróg powiatowych (stan na 01.01.2007 r.)	40
Tabela 13. Wykonanie oraz struktura dochodów powiatu bielskiego w latach 2004-2007	45
Tabela 14. Dynamika dochodów powiatu bielskiego w latach 2004-2007.....	47
Tabela 15. Wykonanie wydatków w latach 2004-2007 oraz udział wydatków majątkowych w dochodach i wydatkach ogółem	49
Tabela 16. Dynamika wydatków powiatu bielskiego w latach 2004-2007 (%)......	49
Tabela 17. Potrzeby finansowe doprowadzenia dróg powiatowych do zadowalającego stanu technicznego w podziale na gminy oraz w przeliczeniu na 1km drogi.....	57
Tabela 18. Wykaz projektów dot. Rozwoju zasobów ludzkich.....	59
Tabela 19. Projekty dotyczące rozwoju infrastruktury	66
Tabela 20. Limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne w latach 2007-2009, po zmianach.....	77
Tabela 21. Zestawienie oczekiwanych wskaźników do osiągnięcia.....	80
Tabela 22. Finansowanie projektów dotyczących rozwoju zasobów ludzkich.....	81
Tabela 23. Finansowanie projektów dotyczących rozwoju infrastruktury	81
Tabela 24. Częstotliwość pomiaru w zależności od kategorii wskaźników	83

Wykaz rysunków

Rysunek 1. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w systemie regon w latach 1999-2006 w powiecie bielskim.....	6
Rysunek 2. Stopa bezrobocia w latach 2004-2006	19
Rysunek 3. Struktura bezrobotnych według wykształcenia [stan na 31.xii.2006r.]	22